

Debreceni Ítéltábla

Gf.III.30.031/2026/7.

A Debreceni Ítéltábla a másodfokú eljárásban a dr. Balla-Tóth Júlia ügyvéd (cím), majd a Dr. Nemes Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző dr. Nemes Imre ügyvéd) által képviselt Felperes (Cégjegyzékszám, cím) felperesnek – a Dr. Kujbus Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Kujbus Mária ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cégjegyzékszám, cím) I. r. és a Naszádos és Prónay Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Naszádos Krisztina ügyvéd) által képviselt Alperes2 (cím) II. r. alperesek ellen szerződésszegéssel okozott kártérítés iránti perben a Debreceni Törvényszék 2025. november 27. napján kelt 9.G.40.293/2024/45. számú ítélete ellen a felperes 46. sorszámú (47. sorszámon kiegészített) fellebbezése alapján az alulírott napon megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla elutasítja a felperes kereset-változtatását, részben megváltoztatja az elsőfokú bíróság ítéletét, a felperes által az I. r. alperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget 14 591 709 (tizennégymillió-ötszázkilencvenegyezer-hétszázkilenc) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben helybenhagyja az elsőfokú bíróság ítéletét.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 3 075 400 (hárommillió-hetvenötezer-négyszáz) Ft, a II. r. alperesnek 2 540 000 (kétfmillió-ötszáznegyvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A fellebbezett ítéletben megállapított tényállás szerint a felperes az élő állatok vágása és feldolgozása főtevékenységének a 24%-át kitevő brojlersirke vágást (amiből 2023-ban 2 725 395 176 Ft nettó árbevételt ért el) 2023. december 31-én lejárt szerződéssel bérelt vágóhidon végezte. Az alpereseknek – az I. r. alperes által szezonálisan használt – kacsa- és liba vágóhida van Község1-en. Az alperesek mint bérbeadók és a felperes mint bérlő 2023. december 8-án 2024. január 1-től határozatlan időre bérleti szerződést kötöttek az alábbi feltételekkel.

A vágóhidat osztottan használják úgy, hogy arra a bérbeadók évente, április 30. és december 31. napja között 70 napot jogosultak, amely használatról a felperest 48 órával – különösen indokolt esetben 24 órával – előtte értesíteni kell. Ezen túl a vágóhidat a felperes jogosult használni. A bérleti díj havi 1 000 000 Ft + áfa. A bérlő a szerződés alapján fizetendő kötelezettségeinek teljesítése biztosítékaul 30 000 000 Ft összegű óvadékot fizet meg a bérbeadóknak. A felek a bérleti szerződést felmondással megszüntethetik 90 napos felmondási idővel.

A felperes a bérleményt 2024. január 1-én birtokba vette. A szerződésben vállaltaknak megfelelően az I. r. alperes a felperes költségén tette alkalmassá a vágóhidat a brojlersirke vágásra, és ő szerezte be a hatósági engedélyt is a vágóhid számára a brojlersirke vágására. A hatóság a 2023. december 19-én megtartott szemlét követően ideiglenes, 2024. június 21-én

pedig végleges működési engedélyt adott ki. A végleges működési engedély megszerzésének idejére a felperes és az I. r. alperes viszonya erősen megromlott, annyira, hogy a felperes a tevékenységét bérvágás keretében Város1-ben is végezte.

A felek 2024. július 17-én a bérleti szerződést írásban, közös megegyezéssel megszüntették. A felperes a bérleményt ettől a naptól nem használta, az I. r. alperesnek visszafizette az óvadékot, és a felek elszámoltak a felperes által a bérleményben végrehajtott beruházásokkal.

[2] A felperes a 2024. október 30-án benyújtott keresetében kérte az alpereseket egyetemlegesen a szerződés megszűnése következtében keletkezett vesztesége és elmaradt haszna; 229 790 686 Ft és annak 2024. július 17. napjától járó késedelmi kamata, valamint perköltsége megfizetésére kötelezni; elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 2023. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:331. § (1) bekezdése, 6:333., 6:137., 6:142. §-a, 6:144. § (2) bekezdése, 6:522. és 6:47. §-a alapján szerződésszegéssel okozott kártérítés, másodlagosan a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 2. §-ában szabályozott tiltott, tisztességtelen piaci magatartással okozott kártérítés címén.

Az alperesek szerződésszegését a bérlemény használatát ellehetetlenítő folyamatos zaklatásokban jelölte meg, valamint abban, hogy a használatot nem a szerződés szerint biztosították.

Tényelőadása szerint az I. r. alperes munkavállalója, T1 gyárigazgató-helyettes rendszeresen ellenőrizte az ő munkavállalóit, akadályozva a használatot és a működést. A szerződés egész tartama alatt folyamatos volt az alperesi nyomásgyakorlás, elszámoltatás. Előfordult, hogy az alperesek – a szerződés tartalmával ellentétesen – közölték vele, hogy a tevékenységet csak a hét bizonyos napjain végezheti, vagy olyan költségeket hárítottak át rá, amelyek a szerződés alapján nem igazolhatóak; a gyárigazgató-helyettes az ügyvezetőjét kizavarta az épületből; az alperesek az üzemet vagy a hűtőkamrákat lelakatolták.

Kára keletkezett abból, hogy – a bérelt vágóhídon részben olyan hiányosságok miatt, amelyek kiküszöbölése az alperes feladatát jelentették – az Áruház1-gyel kötött szerződés kapcsán megtartott első auditon nem, csak azt követően, a hibákat kijavítva ment át. Annak ellenére, hogy a brojlercsirke üzletágot folyamatosan fejlesztette, és a tevékenysége bővítése érdekében szerződést kötött a Áruház2-ral is, azt – a bérleti szerződésnek az alperesek folyamatos szerződésszegései következményeként bekövetkezett idő előtti megszűnése miatt – nem tudta teljesíteni. Az üzletág bővülésében bízva tehergépjárművet is vásárolt csirkeszállításra, azonban ezt a járművet azóta sem tudja használni.

A keresete másodlagos jogalapjával kapcsolatban állította, hogy az alperesek a bérleti szerződés során a tevékenységének az azt akadályozó folyamatos ellenőrzésével, a képviselőivel, munkavállalóival szembeni utasító hangnem alkalmazásával a Tptv. 2. §-ba ütközően az üzleti tisztesség követelményével ellentétes magatartást tanúsítottak, tisztességtelen gazdasági tevékenységet valósítottak meg. Jogállítása szerint a Tptv. 2. §-a értelmében a peres felek üzletfeleknek minősülnek, azzal pedig, hogy a vágóhíd a brojlercsirke vágására is alkalmas lett, egymás versenytársai is lettek, ezért az alperesek szerződő félként tanúsított, sérelmezett magatartása olyan piaci magatartás, amelyre a Tptv. tárgyi hatálya kiterjed.

A felperes az elsőfokú eljárás során kiterjesztette a keresetét. Állította, hogy az alperesi folyamatos nyomásgyakorlás, elszámoltatás hatására írta alá a szerződést közös megegyezéssel megszüntető megállapodást is. Az valójában az alpereseknek a szerződést azonnali hatállyal megszüntető egyoldalú nyilatkozatát leplezi. Így a szerződést 90 napos felmondási idő helyett, azonnali hatállyal szüntették meg, amelyet szintén szerződésszegő

magatartásként jelölt meg. Megtámadta ezért a szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésére tett jognyilatkozatát a Ptk. 6:91. § (2) bekezdése alapján. Kérte, a bíróság a jogkövetkezmény alkalmazása nélkül állapítsa meg, hogy ez a nyilatkozat érvénytelen, mivel az alperesek arra jogellenes fenyegetéssel vették rá, hiszen e fenyegetésük be nem tartása az ott tárolt több tonnányi áru miatt jelentős kárt okozott volna neki. Állította, hogy a megszüntető megállapodás elfogadásában az attól való félelem is motiválta, hogy ennek a hiányában az alperesek nem fizetik vissza a kauciót.

Összegerszerűségében a keresetét – mind az elsődleges, mind a másodlagos jogcímen – akként részletezte, hogy: jövedelemkiesés címén 142 860 066 Ft, kármegelőzési és kárenyhítési költség címén 18 022 620 Ft, piacvesztésből adódóan pedig 68 908 000 Ft kára keletkezett.

[3] Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

[4] Az I. r. alperes azt vitatta, hogy a felek a bérleti szerződést kifejezetten hosszú távra kívánták megkötni és hogy a szerződésben kikötött óvadék túlzott mértékű volt.

Tagadta, hogy a felperes által állítottak szerint szerződésszegést követett el. Előadta, hogy a vágóhíd víziszárnyas feldolgozására volt alkalmas, így a brojlercsirke vágási tevékenységhez szükség volt működési engedély beszerzésére. Ezt a saját költségén vállalta. A felperes az ő működési engedélye alapján, annak a hatálya alatt folytatta a vágási tevékenységét, a vágóhíd irodaépületét, az üzemet és az üzemben lévő gépeket, berendezéseket is jogosult volt használni. Annak következtében, hogy az engedély a részére lett kiadva, abban az esetben, ha a felperes nem tartja be a szigorú hatósági és állategészségügyi előírásokat, a hatóság ennek a jogkövetkezményeként vele szemben szabta volna ki a bírságot, és végső esetben záratta volna be a vágóhidat. A bérleti szerződés III.9. pontjában ezért rögzítették azt, hogy amennyiben a hatóság büntetést, bírságot szab ki a bérbeadóval szemben, azt a bérlő köteles helyette megfizetni, és részben erre is tekintettel kötöttek ki óvadékot.

A működési engedély tartalmazta azt, hogy az előállítás csak a tevékenységért felelős személy jelenlétében folyhat. Ő pedig T1 volt. A felperes birtokba lépését követően folyamatosan voltak tisztasági és higiéniai problémák, amelyek veszélyeztették még a részére kiadott víziszárnyas vágására és darabolására vonatkozó működési engedélyt is. A felperes nem gondoskodott a vágás utáni állati hulladék, toll eltávolításáról, a vágást követően a használt gépek, eszközök szennyezettek maradtak, a takarítással és tisztítással kapcsolatos feladatokat nem végezte el, nem gondoskodott a szemét eltakarításáról. A bérleti jogviszony időtartama alatt több hatósági ellenőrzés is volt. Minden esetben megállapítottak valamilyen jogsértést, amelyért azonban a hatóság felé őt terhelte a felelősség. A gyárigazgató-helyettes ezeket a problémákat jelezte a felperes ügyvezetőjének és alkalmazottainak. Ez a tevékenysége azonban a használat zavarásának nem tekinthető.

A szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetéséről előadta, hogy azt megelőzően az ügyvezetője, T2 megbeszélés folytatott a felperes ügyvezetőjével, T3-mal, T1 részvételével, amelyen megállapodtak a közös megegyezéssel történő megszüntetésben. A megállapodás elkészültét és aláírását követően, átadás-átvételi jegyzőkönyvvvel történt az ingatlan visszaadása. A felperes sem a közös megegyezéssel történő megszüntetés, sem az átadás-átvétel során nem jelezte a kifogását vagy a kárigényét. Az óvadékot visszafizette a felperesnek, és kifizette számla ellenében a vágóhídon végzett beruházások költségét is. Vitatta, hogy a felperes bármilyen nyomás hatására írta volna alá a szerződés közös megegyezéssel megszüntetését, ő az óvadék kifizetését nem tette ettől függővé, sőt még egy rekeszmosó géppel kapcsolatos tüzeset kapcsán keletkezett kárt sem hárított át a felperesre. Vitatta azt is, hogy megfenyegette a hűtők leengedésével.

Vitatta a felperes másodlagos kereseti kérelmét is. Azt, hogy tisztességtelen gazdasági tevékenységet valósított volna meg, és azt is, hogy a felperes a versenytársa lenne. Előadta, hogy víziszárnyas, azon belül kifejezetten liba tenyésztésével és feldolgozásával foglalkozik, ez a piaca pedig teljesen elkülönül a brojlercsirkéétől. Igazoltan külföldi, jellemzően nyugat-európai piacra értékesíti az általa felnevelt és feldolgozott libákat, a belföldi értékesítés nem számottevő. Vitatta, hogy a vágóhíd átalakításával piaci előnyhöz jutott volna, ezzel szemben azt állította, hogy az sokkal inkább felesleges kiadásként jelent meg nála. Sem piaci, sem információs előnyhöz a bérleti szerződés és a vágóhídi beruházás útján nem jutott.

[5] A II. r. alperes vitatta a felperes keresetét mind jogalapjában, mind összesszerűségében.

Tagadta, hogy a bérleti szerződés tekintetében a felperes által állított szerződésszegést követett el. Arra hivatkozott, hogy átadták a bérleményt a felperesnek, eleget tettek a szerződéses kötelezettségeiknek, a szerződés fennállása alatt mindvégig szerződésszerűen teljesítettek. Tagadta, hogy ellehetlenítették volna a bérlemény szerződésszerű használatát, hogy színlelték a közös megegyezéses megszüntetést, és azt is, hogy arra a felperest fenyegetéssel vették rá. Arra is hivatkozott, bár a felperes állítása szerint a szerződés kezdetétől fogva az alperesek szerződésszegő magatartást tanúsítottak, a felperes nem élt sem az őt megillető rendes felmondás, sem a szerződésszegésre hivatkozással történő rendkívüli felmondási jogával. Álláspontja szerint, minthogy a határozatlan idejű bérleti szerződés esetén bármikor lehetőség van a szerződés rendes felmondással történő felmondására, még ha a felperes által állított módon szűnt volna is meg a szerződés, a felperes nem alapíthat kártérítési igényt a szerződés felmondására, főleg nem elmaradt jövedelem, kármegelőzéssel kapcsolatos és piacvesztés jogcímén.

A felperes másodlagos kereseti kérelmét is vitatta. Kijelentette, hogy ő semmilyen tisztességtelen piaci magatartást a felperessel szemben nem tanúsított.

[6] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével elutasította a keresetet, és kötelezte a felpereseket (helyesen: felperest), hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 40 856 784 Ft, a II. r. alperesnek 7 295 854 Ft perköltséget.

[7] Az ítélete indokolásában rögzítette, hogy a döntése alapjául szolgáló – a lényegét tekintve az előzőekben ismertetett – tényállást a felek nyilatkozatai, a csatolt okiratok és a tanúk vallomásai alapján állapította meg.

Az elsőfokú bíróság a keresetet valamennyi jogalapon megalapozatlannak ítélte.

Az ítélete jogi indokolásában előre bocsátotta, hogy a felperes kereseti igénye elsődlegesen megjelölt jogcímen való megalapozottsága vizsgálatánál nem volt érdemi jelentősége a felek közötti azon vitás kérdés mikénti eldöntésének, hogy a felperes hosszútávra, vagy kifejezetten átmeneti megoldásként, rövid időre kívánta az alperesek vágóhídját bérelni, mivel a kártérítési igényét az alperesek szerződésszegésére alapította, az pedig, hogy a határozatlan idejű szerződés fél év múlva szűnt meg, a közös megegyezéssel történt megszüntetésre tekintettel önmagában nem minősült az alperesek szerződésszegésének.

Rögzítette, hogy a felperes kötelezettsége és terhe volt az alperesek szerződésszegésének a megállapításához szükséges tények bizonyítása.

Megállapította: a felperes nem tudta bizonyítani azt az állítását, hogy az alperesek a vágóhíd használatát nem a szerződés szerint biztosították. Az I. r. alperes azzal, a felperes által sérelmezett magatartásával, hogy „előfordult”; csak egy nappal a tervezett vágás előtt szolt, hogy a vágóhidat használni akarja, nem szegte meg azt a szerződéses kötelezettségét, hogy a

tervezett vágást megelőzően 48 órával, különösen fontos esetben 24 órával megelőzően köteles erről a felperest értesíteni. Az pedig, hogy használati ütemterv (amely a szerződés 2. számú mellékletét képezte volna) nem készült, azért nem volt az alperesek szerződésszegéseként figyelembe vehető, mivel a felperes erre a keresetében maga sem hivatkozott, a szerződés megszűnése előtt nem hívta fel az alpereseket ennek a pótlólagos elkészítésére.

Az elsőfokú bíróság – az e körben felajánlott: T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10 felperesi munkavállalók, valamint T11, T12, T13, T14, T15, T16 volt alperesi alkalmazottak, valamint az alperesi vágóhídon a hatósági állatorvosi feladatokat teljesítő T17 és a hatósági húsvizsgáló szaksegédként eljáró T18 tanúvallomását egybevetve és (az ítélete indoklásában részletesen kifejtettek szerint) értékelve – nem fogadta el bizonyítottan a felperesnek azt az állítását, hogy a bérleti szerződés fennállása alatt T1 a felperes ügyvezetőjét és a munkavállalóit zaklató magatartásával a vágóhídon gyakorlatilag ellehetetlenítette a tevékenységének a végzését.

A felperesnek azt az állítását pedig, hogy az I. r. alperes időnként a vágóhíd üzemet és a hűtőkamrákat lezárta (lelakatolta) – akadályozva ezzel az ő tevékenységét –, az indítványára meghallgatott T19 (aki az alperesekkel kötött szerződés alapján a vágóhíd karbantartását végző cég vezetője) és T20 tanúvallomása nem támasztotta alá.

Mivel a felperes az alperesek szerződésszegését nem tudta bizonyítani, az alpereseknek a szerződésszegésért való kártérítési felelőssége jogalap hiányában nem volt megállapítható.

Az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges keresetével összefüggésben vizsgálta a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetése érvénytelenségének a megállapítására vonatkozó felperesi kérelmet is.

Utalva a Kúria Pfv.20.947/2020/13. számú döntésére rámutatott, hogy a Ptk. 6:92. § (1) és (2) bekezdése alapján a szerződés színleltség miatti érvénytelenségéhez az szükséges, hogy a szerződéssel valamennyi szerződő fél tudatosan színlelte az üzletkötési akaratát. Azt csak akkor lehet megállapítani, ha a felek együttesen, egy másik szerződést lepleztek.

A felperes maga sem állította, hogy a felek e megállapodást egyezően valamilyen más megállapodás leplezése miatt írták volna alá. Ellenkezőleg: azt állította, hogy az I. r. alperes leplezte a szerződést azonnali hatállyal megszüntető nyilatkozatát ezzel. Mivel már a tényelődása alapján sem állapítható meg, hogy a megállapodást valamennyi szerződő fél tudatosan színlelte, a színleltség miatti megtámadás alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:91. § (2) bekezdésében írt megtámadási okot vizsgálva pedig rögzítette: a felperes nem az alperesek valamely konkrét fenyegetést tartalmazó nyilatkozatára hivatkozott, hanem arra, hogy a részükről a bérlemény használatában való folyamatos háborításában, az üzem lelakatolásában és a hűtők leengedésével való fenyegetésben – vagyis a szerződésszegést is megvalósító magatartásban – nyilvánult meg jogellenes fenyegetés is, amellyel őt rávették a megállapodás aláírására. Az elsőfokú bíróság azonban – azon túl, hogy a folyamatos háborítást, az üzem lelakatolását és a hűtők leengedésével való fenyegetésre vonatkozó tényállítását a felperes nem tudta bizonyítani – a Kúria Gfv.30.003/2023/8. számú döntésében kifejtettekre utalva azt állapította meg, hogy a felperes által megjelölt magatartás nem tekinthető jogellenes fenyegetésnek. Azt ugyanis még csak nem is állította, hogy az alperesek részéről elhangzott volna olyan kijelentés, amely arra az esetre, ha a megállapodást nem írja alá, valamilyen konkrét hátrányt okozott volna neki, megállapítható, hogy a felperesnek a jogellenes fenyegetésre történő hivatkozása is alaptalan.

Mindezekkel indokolva megállapította, hogy a felperes elsődleges kereseti kérelme megalapozatlan.

[8] Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelmét vizsgálva rögzítette, hogy bár a felperes ebben a kártérítési követelését (azon tény és jogállítása alapján, hogy az alperesek szerződésszegést megvalósító magatartásai az üzleti tisztesség követelményével is ellentétesek) a Tptv. 2. §-ára alapította úgy, hogy a Tptv. 86. §-ára nem hivatkozott, ennek ellenére azt érdemben vizsgálta, mivel a tartalma szerint arra nyilvánvalóan hivatkozott, hiszen ez a törvényhely határozza meg azt, hogy a Tptv. mely rendelkezéseinek a megsértése miatti eljárás lefolytatása tartozik bírósági hatáskörbe.

Elsőként azt vizsgálta, hogy a felek által tanúsított magatartás a bérleti szerződés során a Tptv. hatálya alá tartozik-e.

Ennek az eredményeként – a Tptv. 1. § (1) bekezdésének, a 2. §-ának a szövegéből és a Tptv. Wolters Kluwer Jogtár Nagykomentárjának az ezekhez fűzött magyarázatából levezetve – megállapította, hogy a felperes által megjelölt tisztességtelen piaci magatartás olyan magatartás, amelyet az I. r. alperes a bérleti jogviszony keretében bérbeadóként tanúsított, nem pedig a piaci szereplésekor kifejtett, így az többlettényállás hiányában nem minősül versenyselekménynek. Ennek oka, hogy az I. r. alperes a brojlercsirke ágazatban sem a perbeli bérleti szerződés megkötését megelőzően, sem a megszüntetését követően nem vett részt, előtte és utána továbbra is víziszárnyas, kiemelten liba tenyésztésével és vágásával foglalkozik. Nem állapítható meg tehát, amint azt a felperes állította, hogy a felperes brojlercsirke ágazatban történő tevékenységének megszüntetése az I. r. alperest kedvezőbb versenyhelyzetbe hozta volna.

Tekintettel arra, hogy a bérleti szerződés teljesítése során az I. r. alperes nem a piaci szereplésekor gazdasági céljai elérése érdekében fejtett ki tevékenységet, az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a tevékenység a Tptv. hatálya alá nem tartozik, ezért a felperes másodlagos kereseti kérelme is megalapozatlan.

Mindezekkel indokolva a felperes keresetét elutasította, és a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pernyertes alperesek részére az őket képviselő ügyvédek munkadíjából keletkezett és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: 32/2003. IM rendelet) 2. § (1) bekezdésének a) pontja alapján – az általuk becsatolt megbízási szerződések szerint, a felszámítással egyezően – az I. r. alperes javára sikerdíj megállapításával együtt áfával növelten 40 856 784 Ft; a II. r. alperes javára pedig áfával növelten 7 295 854 Ft összegben megállapított perköltségük megfizetésére.

[9] A felperes a fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a keresete szerinti megváltoztatást: elsődlegesen az elsőként megjelölt jogcímen, másodlagosan a Tptv. 2. §-a alapján.

Harmadlagosan kérte, hogy az ítéltábla hozzon közbenső ítéletet, amelyben megállapítja, hogy az alperesek a felperessel 2023. december 8-án megkötött bérleti szerződés I. és III.3. pontját megszegték, melyre figyelemmel a felperessel szemben 2024. július 17. napjától esedékesen a kártérítési kötelezettségük szerződésszegéssel okozott kár jogcímen bekövetkezett.

A negyedleges fellebbezési kérelme is arra irányult, hogy az ítéltábla közbenső ítéletet hozva állapítsa meg azt, hogy az alperesek a felperessel 2023. december 8-án megkötött bérleti szerződés III.3. és IV. pontját tisztességtelen piaci magatartást tanúsítva megsértették, melyre figyelemmel a felperessel szemben 2024. július 17. napjától esedékesen a Tptv. 2. §-a értelmében kártérítési kötelezettségük tisztességtelen gazdasági tevékenységgel okozott kár jogcímen bekövetkezett. Kérte az alpereseknek az első- és a másodfokú perköltségében marasztalását is.

Fellebbezési kérelmet terjesztett elő (a tartalma szerint) az elsőfokú ítéletnek a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezése részbeni megváltoztatására, az I. r. alperes részére megfizetendő elsőfokú perköltség összegének 2 266 950 Ft-ra, a II. r. alperes részére fizetendőnek pedig 1 428 750 Ft-ra leszállítására is.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ügy elbírásához szükséges tényállást részben a bizonyításra vonatkozó eljárási szabályok megsértésével, részben hiányosan állapította meg. Téves az elsőfokú bíróságnak az általa megállapított tényállásból levont jogi következtetése is.

Megsértett jogszabályként egyrészt a Pp. 2. § (2) bekezdését, 6. §-át, 341. § (1), 237. § (1) és (3) bekezdését, 80., 81. §-át és a 32/2003. IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontját és (2) bekezdését jelölte meg. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet iratellenes megállapításokat tartalmaz, az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmét, a további nyilatkozatait és a bizonyítékait is figyelmen kívül hagyta, okszerűtlenül értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, megsértette az anyagi pervezetésre vonatkozó és az indokolási kötelezettséget.

Jogi érvelése értelmében az elsőfokú ítélet súlyos hiányossága az, hogy még említést sem tesz az általa megjelölt egyes, a kárigénye alapjául szolgáló jogcímekről, az elmaradt jövedelem, a kármegelőzéssel kapcsolatban felmerült költség és a piacvesztés miatti kárigényről. Az elsőfokú bíróság ezzel – a kereset elutasításától függetlenül – megsértette a kérelemhez kötöttség elvét.

Az elsőfokú bíróság elmulasztotta egyes anyagi pervezetéssel kapcsolatos kötelezettségeit teljesíteni, nem járult hozzá a jogvita kereteinek a tisztázásához. Az, hogy egyes – de ténylegesen nem az ítélet alapját képező – bizonyítandó tényekre felhívta a feleket, nem jelenti a jogvita kereteinek a megállapítását. Egyoldalúan a hátrányára nem alkalmazott pervezetést az alperesek tisztességtelen és jóerkölcsbe ütköző összegű perköltségigényével kapcsolatban.

Ennek a következménye, hogy az elsőfokú bíróság „a részletesen megindokolt felperesi kereseti kérelmet, további nyilatkozatokat és beszerzett bizonyítékokat”, de a „felek jogviszonyára irányadó szerződés teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt rendelkezéseit”, továbbá „a vonatkozó eljárási és anyagi jogi szabályozást is” figyelmen kívül hagyva bírálta el az ügyet. Hangsúlyosan és egyoldalúan kizárólag a hátrányára értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. Az indokolási kötelezettségét is súlyosan megsértette: az ítéletét ténylegesen az egyoldalú alperesi nem bizonyított tényelőadásra alapozta, és a beszerzett bizonyítékok számbavételén kívül elmaradt azok érdemi értékelése.

A fellebbezése II.1.b. pontjában részletesen azt fejtette ki, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság szerződésértelmezése a szerződés tartalmát, a felek (előzetes tárgyalások során tett nyilatkozataiból megállapítható) valódi szerződéskötési akaratát illetően miért megalapozatlan, jogszabálysértő.

Eszerint az elsőfokú bíróság annak a helyes megállapítása mellett, hogy a felek a vágóhíd osztott használatában állapodtak meg, figyelmen kívül hagyta azt, hogy a bérleti szerződés III.3. pontja szerint azon az évi 70 napon kívül, amikor az I. r. alperes használhatta a vágóhidat, őt kizárólagos használati jog illette meg.

Az elsőfokú bíróságnak az az indokbeli megállapítása, hogy: „az alperesek szerződésszegő magatartását azonban a felperes nem a 2. számú ütemterv el nem készítésében jelölte meg” logikai ellentmondás, miként „az I. r. alperes kizárólagos érdekkörébe tartozó, őt évente megillető 70 napra vonatkozó használati ütemterv elkészítésének elmaradását a kizárólagos használati joggal rendelkező felperes terhére értékelni” (46. sorszámú fellebbezés 6. oldal második bekezdés).

Hangsúlyozta, hogy nem az alperesek együttműködési kötelezettségére és a kompromisszumkészségére, hanem mindvégig arra alapította a kereseti kérelmeit, hogy a számára fenntartott időszakokban – tehát amikor az I. r. alperes nem végzett vágási tevékenységet – sem volt biztosított a bérlemény kizárólagos használata. Az elsőfokú bíróság az őt megillető kizárólagos használati jogot mint fő, általános szabályt mulasztotta el alapul venni a határozatában, valamint, hogy az I. r. alperes visszaélészerűen, használati ütemterv közlése nélkül, a saját érdekeihez igazítva közölte, hogy másnap ő használja a bérleményt, és a felperes nem használhatja azt. Ennek azért volt (lett volna) kiemelt jelentősége, mivel a kereseti kérelmét is arra a tényállítására alapította, hogy az alperesek ezt a kizárólagos használatot nem biztosították.

Az elsőfokú bíróság anyagi jogszabályt sértett, amikor nem értékelte az alperesek kártérítésre alapot adó súlyos szerződésszegéseként a szerződés III.3. pontja szerint használati ütemterv átadásának az elmaradását. Őt ugyanis nem a zaklatás bizonyítása terhelte, hanem csak annak az igazolása, hogy az alperesek nem biztosították a szerződésben vállalt kizárólagos használati jogot. „A használati ütemterv hiányában az elsőfokú bíróság osztott használattal kapcsolatos okfejtése nem értelmezhető.”

Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta meg azt sem, hogy az alperesek ténylegesen biztosították-e a kizárólagos használati jogot.

Az I. r. alperes a kizárólagos használatot korlátozta az őt évente megillető 70 napra vonatkozó használati ütemterv elkészítésének az elmulasztásával, és így azoknak a napoknak a visszaélészerű kiválasztásával és vele való közlésével, amikor a vágóhidat vízi szárnyasok vágására ő fogja használni. A használati ütemterv alperesi közlésének elmaradása éppen a folyamatos visszaélészerű joggyakorlásnak teremtett alapot.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 2. § (2) és 341. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére nem merítette ki a kereseti kérelmet azon állításai tekintetében, hogy sem időt, sem lehetőséget nem kapott a bérleti szerződés alapján arra, hogy kialakítsa a működését a bérleményben. Ugyanígy nem vizsgálta meg azt sem, hogy „a baromfi üzletágát az alperesek magatartásának egyenes következményeként meg kellett, hogy szüntesse”.

Az elsőfokú ítélet megállapításával ellentétben kellően bizonyította azt, hogy az alperesek a kizárólagos használatot tevőleges zavarásával is korlátozták, az üzem, illetve a fagyasztók abban az időben való lelakatolásával, amikor kizárólagosan ő használhatta, egyenesen megakadályozták (46. sorszámú fellebbezés 4 – 6. oldal). Az elsőfokú bíróság a használata ellehetetlenülése és az üzem lezárása, lelakatolása kapcsán is a tanúk nyilatkozatával szemben foglalt állást, elfogadva az alperesek nemleges bizonyítását.

A fellebbezése II.1.d. pontjában az elsőfokú ítélet indokolásában említett tanúk vallomásait (az azokat tartalmazó tárgyalási jegyzőkönyvek oldalszámai és bekezdései feltüntetésével) idézve részletezte az elsőfokú bíróság – általa iratellenesnek, vagy kirívóan okszerűtlennek vagy más okból súlyosan jogszabálysértőnek tartott – megállapításait a kereseti kérelme egyes elemeinek, a releváns tényállásnak a rögzítése, a levont jogi következtetései, a bizonyítékértékelési tevékenysége és egyes anyagi jogszabályok értelmezése tekintetében.

Álláspontja szerint az, hogy az I. r. alperes nem bizonyította: a felperes által kizárólagos használati joggal bérbe vett üzemet a szerződés alapján ő maga mely 70 napon volt jogosult használni, önmagában kimeríti a háborítás fogalmát. A szerződés tartalmának, a használati ütemezéssel kapcsolatos I. r. alperesi közlési kötelezettség nem teljesítésének egyoldalúan a felperes hátrányára való értékelése pedig az eljárás egészét rendkívül aggályossá teszi.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem állapította meg a bérleti szerződés jogellenes megszüntetését, álláspontja szerint megsértve a Ptk. 6:92. § (2), 6:91. § (1), 6:108. § (1) bekezdését és – a 6:183. §-ára figyelemmel – a 6:180. § (2) bekezdését.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet indokolásával szemben (miszerint maga sem állított közös megszüntetéssel leplezett, valamilyen más egyező megállapodást, azzal csak az I. r. alperes leplezte a szerződés egyoldalú megszüntetését) állította, hogy az ő részéről az óvadék visszaszerzése volt a szerződés közös megszüntetésében való megállapodás aláírásának a valódi célja, mert az alperesi magatartás ismeretében alappal tartott attól, hogy vissza fogja tartani az összeget. Az alperesek valóságos célja pedig a felmondási idő biztosítása nélküli felmondás jogellenessége következményeinek az elkerülése volt.

Az elsőfokú bíróság azonban – annak ellenére, hogy kifejezetten hivatkozott arra, hogy mindkét fél színlelte a szerződés megszüntetésében a közös megegyezést – érdemben nem vizsgálta az erről készült okirat aláírásának a körülményeit. A figyelembe nem vett állítását pedig megerősítette T2, I. r. alperesi ügyvezető idézett nyilatkozata is. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a tanúk nyilatkozatával kétséget kizáróan bizonyította azokat a tényállításait, miszerint az alperesek célja a használati ütemterv átadásának hiányával, továbbá a folyamatos, higiénia ürügyével végzett háborításokkal kifejezetten a szerződés mielőbbi megszüntetése volt. Az I. r. alperesnek a perben kifejezetten elismert szándéka az volt, hogy a felperes május végén hagyjon fel a bérlemény birtoklásával, azzal pedig, hogy nem kérte azt: a szerződést 2025. májusában való megszűnéssel foglalják írásba, megtévesztette őt. Az alperesek a szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésével színlelt jognyilatkozatot tettek, amely a szerződés teljesítésének alapos ok nélküli megtagadásának a leplezését szolgálta. Az alperesek nem szüntették meg a bérleti szerződést jogszerűen, magatartásuk ténylegesen a Ptk. 6:183. §-át valósította meg, mert jogos ok nélkül tagadták meg a bérleti szerződés alapján őt megillető használati jog háborítatlan gyakorlását, amelyet a megszüntetésre irányuló jognyilatkozat felperes általi aláírásával igyekeztek leplezni. A szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésére vonatkozó megállapodásuk ezért érvénytelen, ahhoz joghatás nem fűződhet.

Szerinte alaptalan az elsőfokú ítéletnek az az indoka is, hogy nem tudta bizonyítani a jogellenes fenyegetést. Iratellenes, hogy nem állított konkrét fenyegetést. Az elsőfokú bíróság megállapításával szemben megjelölte a fenyegetés tényét, a fenyegetettség érzését is kifejtette. Állította, hogy az alperesek jogellenes fenyegetése a hűtők leengedésével való fenyegetésen túlmenően abban állt, hogy a felperes haladéktalanul ürítse ki az ingatlant, és írja alá az átadás-átvételi jegyzőkönyvet és a megszüntetésről a közös megegyezést, nyilván abból a célból, hogy a későbbiekben elnehezítsék a jogellenes azonnali hatályú, sem a szerződéssel, sem a törvényi rendelkezésekkel nem indokolható, azonban a gazdasági érdekében álló felmondásra alapított jogérvényesítést.

Az alperesek magatartására figyelemmel az óvadék visszatartásától tartva írta alá a szerződés kétoldalú megszüntetésére irányuló okiratot. Az adott helyzetben nem volt más választási lehetősége, mint az, hogy vagy aláírja „az alperesek jogellenes azonnali hatályú felmondását alakilag pótolni hivatott kétoldalú okiratot és bízik abban, hogy visszakapja az óvadékot, vagy nem írja alá és kockára teszi azt is, valamint további lealacsonyító hangnemre és intézkedésekre bízza a munkavállalóit és kockáztatja a bérleményben tárolt ingóságainak épségét is”. Az elsőfokú ítélet érdemi, értékelhető indokolást nem tartalmaz ezekkel az állításokkal kapcsolatban. A konkrét fenyegetés hiányára hivatkozás önmagában azért elégtelen, mivel jogellenes fenyegetés megvalósítható azzal is, hogy az ellenérdekű fél jogellenes magatartásával egy kényszerpályára helyezi a másik fél döntési helyzetét, ami a szerződési szabadságot alapvetően sérti. Az akarathiba fennállt, mivel az I. r. alperes sértette a felperes szerződési szabadságát. Ezt alátámasztotta az ügyintézésben részt vett T21 tanúvallomása is.

Az alperesek a körülményekre és a kaucióra, valamint az alperesi ingatlanban tárolt és szerződéses kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kész húsáru tárolására figyelemmel

valósítottak meg ténylegesen jogellenes fenyegetést, amivel rávették a közös megegyezés aláírására. Önmagában a kaució és a több tonna áru ténylegesen olyan nyomásgyakorlásra volt alkalmas, ami akarathajlító hatással bírt az oldalán. Ha nem hajtja végre az alperesek által követelt szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésének a látszatát megvalósító dokumentum aláírását, további kár érte volna a hűtők leolvasztása, vagy a vágóhídra való belépésének még agresszívabb korlátozása útján. A felek között az üzleti partnerek között elfogadhatatlan, folyamatosan alkalmazott hangnem és folyamatos háborítás önmagában is egy egyensúlytalan helyzetet teremtett a hátrányára. Ebben az időben – mivel abból adódóan, hogy a több tonnányi hűtött áruja és a kaució is a birtokukban volt, gazdasági értelemben véve kényszerpályára került – az alperesekkel szemben hátrányosabb pozícióban volt. Az, hogy az alperesek az erőfölényüket vele szemben kihasználták, a szerződés alapján általuk őrzött felperesi vagyonelemekkel nyomást gyakoroltak rá, a Ptk. 1:5. § (1) bekezdése alapján a joggal való visszaélést is megvalósították.

Ha az elsőfokú bíróság az általa e körben előadottakat érdemben megvizsgálja, meg kellett volna állapítania: a perbeli bérleti szerződés közös megszüntetésére vonatkozó megállapodás – a Ptk. 6:92. § (2) és 6:91. § (1) bekezdésére is figyelemmel – a Ptk. 6:108. § (1) bekezdése értelmében érvénytelen. Ennélfogva az alperesek a teljesítést jogos nélkül tagadták meg, azzal, hogy alapos ok nélkül nem biztosították az őt a szerződés alapján megillető zavartalan használat jogát, és ezért – a Ptk. 6:183. §-ára figyelemmel – a Ptk. 6:180. § (2) bekezdése alapján a szolgáltatás lehetetlenné válása jogkövetkezményeinek az alkalmazását kérheti az alperesekkel szemben.

Jogsabálysértőnek tartotta a másodlagos keresete elutasítását is.

Arra hivatkozott: az elsőfokú ítélet azt iratellenesen tartalmazza, hogy a másodlagos kereseti kérelem tekintetében nem jelölte meg a Tpv. 86. §-át.

Az elsőfokú bíróság tévesen nem tartotta a jelen ügyben a Tpv.-t alkalmazhatónak. A Tpv. preambulumaival és a Tpv. 2. §-ában megfogalmazott generálklauzulával ellentétes az, hogy „a bérleti szerződés teljesítése során az I. r. alperes nem a piaci szereplésekor gazdasági céljai elérése érdekében fejtett ki tevékenységet”. A Tpv. tárgyi hatálya a gazdasági tevékenység, ami nem más, mint az elsőfokú bíróság által tényállási elem hiányként aposztrofált piaci tevékenység. A felek között a gazdasági cél nem volt vitatott: a bérbeadó bérleti díj ellenében adta át a bérleményt, a bérlő pedig gazdasági tevékenysége végzéséhez vette igénybe azt ellenérték fejében. Az elsőfokú bíróság nem a bírói gyakorlat alapján foglalt állást a versenycselekményt illetően. Nem a versenytársi minőség volt az egyetlen érve, hanem az is, hogy a felek egymás üzletfelei voltak. Az érvelése mindvégig arra terjedt ki: azon felül, hogy a peres felek versenytársak a szárnyas feldolgozás piacán, egymásnak a perbeli szerződés alapján a Tpv. 2. §-a szerint üzletfelei is.

Az elsőfokú bíróság nem jelölte meg azt, hogy mi az a konkrét többlettényállás, ami a versenycselekmény megállapításának a többletfeltétele lett volna. Sem a Tpv., sem a Kommentár, sem pedig a bírói gyakorlat nem tartalmaz olyan kitélt vagy többlettényállási elemet, amely a felek bérleti szerződése vonatkozásában kizárná a Tpv. 2. §-ának az alkalmazhatóságát. Az alperesek folyamatosan olyan higiéniai követelményeket fogalmaztak meg, ami nem volt sem a szerződésből, sem a hatósági előírásokból kiolvasható. Ezen túlmenően az alperesek jogellenesen szüntették meg a szerződést olyan időpontban, amikor a működési engedély éppen elkészült a baromfivágásra vonatkozóan is. Az alperesek által kifejtett magatartások összességükben sértik az általános, üzleti életben elvárható minimális tisztelet és tisztesség, valamint jóerkölcs követelményét is.

A keresetben hivatkozott rá, azonban az elsőfokú bíróság erre említés szintjén sem tért ki, hogy az alperesek magatartásának az egyenes következményeként meg kellett, hogy szüntesse a baromfi üzletágat, továbbá, hogy az állattartók és a vevők bizalomvesztése is egyértelműen

bekövetkezett a zárás egyik napról a másikra történt közlése után. Az alperesek szerződés teljesítése során kifejtett tisztességtelen magatartása vezetett ahhoz, hogy a piaci pozíciója a beszállítói és vevői köre elvesztésével a brojlercsirkehús-értékesítés piacán egyik napról a másikra megszűnjön. A brojlercsirkehús értékesítésének a piacon jelenleg semmilyen piaci részesedéssel nem rendelkezik a 2023. évben realizált 2 725 395 176 Ft összegű nettó árbevételhez képest. A csirkehús értékesítése nála nem csak önálló ágazatként, hanem a másik ágazatával közös üzletek formájában is működött.

A piaci pozícióját, piaci versenytársakkal szembeni helyzetét a csirkepiac egyik napról a másikra, előzmény nélkül történt elvesztése a beszállítói és a vevők által alkotott értékesítési piacon is nemhogy gyengítette, hanem felszámolta. Az alperesek szerződés teljesítése körében kifejtett magatartása ezért a csirkehús beszállítói és vevői piacon egyaránt sértette a versenyben való részvételét, és azzal együtt a brojlercsirke piacán a piaci versenyre is hatással volt.

A hatályos magyar versenyjogi szabályozás a versenytársak védelme mellett a közérdek és a fogyasztói érdekek versenyszempontú védelmére is kiterjed. A magyar versenyjogban a piaci magatartás tisztességtelensége áll a jogi szabályozás középpontjában.

Az elsőfokú bíróság nem foglalt állást az alperesek által folyamatosan, ürügyként hivatkozott higiéniai problémákkal kapcsolatban, noha állította: a bérleti szerződés értelmében az I. r. alperesnek alapesetben nem volt joga őt ellenőrizni. Ennek következtében az alperesek által állított ezen higiéniai szabályokra alapított folyamatos ellenőrzéseket, jegyzőkönyv-, és fotódokumentáció készítéseket, mint háborító magatartásokat a tisztességtelen piaci (gazdasági) magatartás körében sem értékelte, holott tény, hogy annak alapja nem volt, és az alperesek azt folyamatosan, visszaélészerűen gyakorolták a szerződés fennállása alatt. A tisztességtelen alperesi magatartást T2 ügyvezető nyilatkozata is alátámasztja, amit az elsőfokú bíróság szintén nem értékelt.

Szerinte nem bizonyított az I. r. alperesnek az az állítása sem, hogy nem tevékenykedik a brojlercsirke ágazatban, ezért nem a versenytársa. A versenyhelyzet fennállása szempontjából is megalapozatlan az elsőfokú ítélet indokolása figyelemmel arra, hogy – az üzletféli minőségen túl – ezen speciális tevékenység tekintetében önmagában a működési engedély fennállása, annak a felperesi közreműködésnek köszönhető megszerzése is megalapozza a versenytársi minőséget.

Az alperesek tekintetében a versenycselekmény elkövetését igazolja annak tényleges hatása is azzal, hogy a felperes a bevételeinek a 23%-át kitevő ágazatát és azzal együtt a piaci pozícióját, azzal egy időben pedig a piacon megszerzett vevői bizalmat és hitelképességet, üzleti megbízhatóságot is elveszítette.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta a Tpv. 2. §-ára alapított kereseti kérelem elbírálását és a kereset elutasítása ellenére az indokolási kötelezettségét is mellőzte e körben, az ítélet ezen része felülbírálatra nem alkalmas. Tartalmát tekintve olyan mértékben hiányos a másodlagos kereset elutasítását tartalmazó indokolás, hogy azt érdemben nem is lehetséges további ellenérvek formájában támadni.

A perköltség leszállítása iránti fellebbezési kérelme indokaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az 32/2003. IM. rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontját, (2) bekezdését, a Pp. 80. §-át, és több más eljárási és anyagi jogszabályt megsértve rendelkezett az alperesek javára megítélt perköltségről.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a II. r. alperes perköltségigénye tekintetében úgy hozott határozatot, hogy előtte az által becsatolt ügyvédi megbízási szerződést – megsértve a Pp. 135. – 136. §-ait – nem kézbesítette neki, ezért azt meg sem ismerhette.

Iratellenes, hogy nem kérte az alperesek által felszámított perköltség mérséklését, mivel már a 2025. július 1-ei tárgyaláson nyilatkozott arra, hogy az I. r. alperes jogi képviselője által csatolt ügyvédi megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíj eltúlzottan magas. Az elsőfokú bíróság ezen túl is jogszabálysértéssel hagyta figyelmen kívül az I. r. alperes felszámított ügyvédi munkadíj igényével szembeni kifogását.

Az I. r. alperes a 32/2003. IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) – b) pontja alapján kérte az ügyvédi díja megállapítását. E jogszabály 2. § (2) bekezdése alapján az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíjat a bíróság mérsékelheti, abban az esetben, ha úgy ítéli meg, hogy a felszámított munkadíj nem áll arányban a jogi képviselő által ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Az elsőfokú bíróság jogszabálysértően járt el, amikor azért nem vizsgálta, hogy az I. r. alperes által az ügyvédi megbízási szerződés szerint felszámított ügyvédi munkadíj arányban áll-e az elvégzett ügyvédi tevékenységgel, mert szerinte nem kérte annak a mérséklését.

Az elsőfokú bíróság a téves álláspontja miatt nem vizsgálta azt a kifogását sem, hogy az I. r. alperes által becsatolt ügyvédi megbízási szerződés a pertárgy értékére figyelemmel a Ptk. 6:96. §-a alapján semmis, mert nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. Az I. r. alperes javára megállapított alap- és sikerdíj, mint perköltség külön-külön is, de együttesen olyan magasak, ami sérti a társadalom értékítéletét. Az elsőfokú bíróságnak hivatalból is észlelni kellett volna az ügyvédi megbízási szerződés semmiségét a Ptk. 6:88. § (1) bekezdése szerint.

Az elsőfokú bíróság ezeknek a figyelmen kívül hagyása miatt nem vizsgálta az alperesek által felszámított ügyvédi munkadíj mérséklésének a lehetőségét. Az indokolásában még röviden sem tért ki arra, hogy az alperesek által igényelt perköltség összegében szükséges volt-e a pervitel ellátásához.

A fellebbezése III. pontjában (a 24 – 29. oldalon) részletezte azt, hogy az I. r. alperes által a perköltség felszámítása alapjaként csatolt 2025. február 25-én kelt ügyvédi megbízási szerződésben a megbízási díjnak a pertárgyérték 10% + áfa, és további, a pertárgyérték 4%-a + áfa sikerdíj kikötése miatt jogszabályba ütköző, majd azt, hogy az alperesek által a pertárgyérték-alapú ügyvédi megbízási díj perköltségként felszámítása miatt valósítja meg az I. és a II. r. alperes tekintetében is a Ptk. 1:5. § (1) bekezdése szerinti joggal való visszaélést is, illetve az elsőfokú bíróság mivel és milyen jogszabálysértést követett el azoknak az elfogadásával a felszámítottal egyező összegű perköltség megfizetésére kötelezésével.

Állította – a tárgyalási napokat, a tárgyalásokon töltött időt, és az arra való felkészülési időt tartalmazó táblázatban részletesen kimutatva –, hogy az I. és a II. r. alperes jogi képviselője is egyformán 27 óra 30 percet töltött az ügyfele tárgyalási képviseletével, míg az alperesenként előterjesztett beadványokat, a benyújtásuk időpontját és a szerinte azokra fordított munkaórát tartalmazó táblázatban részletezve azt, hogy az I. r. alperes jogi képviselője részéről azok benyújtása legfeljebb összesen 32 munkaórát, a II. r. alperes ügyvédje részéről pedig 10 munkaórát vehetett igénybe.

Ennélfogva az I. r. alperesi jogi képviselő mindösszesen legfeljebb 59 óra 30 percet, azaz nem egészen 8 teljes munkanapot dolgozott az elsőfokú pervittel indokolhatóan és szükségesen, amelynek nettó, átlagos magyarországi ügyvédi munkadíj alapján a reális értéke 1 785 000 Ft + áfa, mindösszesen 2 266 950 Ft.

A II. r. alperesi jogi képviselő pedig mindösszesen legfeljebb 37 óra 30 percet, azaz nem egészen 5 munkanapot dolgozott az elsőfokú pervittel indokolhatóan és szükségszerűen, amelynek nettó, átlagos magyarországi ügyvédi munkadíj alapján a reális értéke 1 125 000 Ft + áfa, mindösszesen 1 428 750 Ft.

Mindezekre tekintettel – és utalva a BH1996.321. számú eseti döntésben kifejtett szempontokra, azokat a jelen ügyre konkretizálva – az elsőfokú bíróság okszerűtlenül

mérlegelt a perköltség összegének a megállapítása során, az alpereseknek járó elsőfokú perköltség összegét kirívóan magas összegben, eltúlzottan állapította meg.

[10] Az I. r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte a felperes fellebbezésének az elutasítását valamennyi fellebbezési kérelme tekintetében, és a másodfokú perköltségében marasztalását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság mindenre kiterjedően értékelte és állapította meg a tényállást, a döntését ellentmondásmentes bizonyítékokra alapította. Az ítélete érdemben helyes, az indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik, jogi indokolása pedig alapos, az ítélettel szemben a Pp. 341. §-ában támasztott követelményeknek megfelel.

Kifejtette, hogy a felperes fellebbezése lényegében (tartalmilag) a bizonyítékok újraértékelésére és a tényállás felülmérlegelésére irányul, anélkül, hogy konkrétan megjelölne az elsőfokú ítélet érdemére kiható, felülbírálati szintű jogszabálysértést. A felperes fellebbezési kérelme tehát a teljes per újratárgyalását célozza. Ez azonban a másodfokú eljárás rendeltetésével ellentétes.

A Kúria következetes gyakorlata szerint azonban, ha a fellebbező fél a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére csak általánosságban hivatkozik, de nem jelöli meg konkrétan, hogy az elsőfokú bíróság következtetése miért iratellenes vagy kirívóan okszerűtlen, az elsőfokú bíróság tényállása és jogi következtetése a fellebbezési eljárásban is irányadó. A felperes fellebbezése bírói mérlegelési kör felülírására irányul, önmagában nem alapozza meg az elsőfokú ítélet megváltoztatását. A másodfokú bíróságnak a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti anyagi jogi felülbírálati jogköre – a másodfokú eljárásban a mérlegelési szabadság – korlátozott: a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét csak akkor mérlegelheti felül, ha az elsőfokú bíróság mérlegelése okszerűtlen volt. Az elsőfokú bíróság azonban a felek nyilatkozatait, az okirati bizonyítékokat, valamint a tanúvallomásokat együttesen értékelte, és okszerű mérlegelés alapján utasított el a keresetet.

A felperes fellebbezési érvelése nem tár fel bizonyítékértékelési hibát, csupán a számára kedvezőtlen döntést kifogásolja, ami nem alapozhatja meg az ítéleti döntés kért megváltoztatását.

A felperes ezen túlmenően megalapozatlanul állította a fellebbezésében, hogy a bérleti szerződés a számára a vágóhíd kizárólagos használati jogát biztosította. A használati ütemterv hiányára alapított fellebbezési érvelése azzal együtt, hogy azzal elkésetten a fellebbezésében új szerződésszegési jogcímet kíván érvényesíteni, irreleváns, de részben a kereseti előadásával belső ellentmondásban is áll. Az nem alkalmas attól eltérő jogi következtetés levonására, hogy a felperes az alperesek kártérítésre alapot adó szerződésszegését nem bizonyította, ezért nem ad alapot az elsőfokú ítélet kért megváltoztatására.

A szerződés közös megszüntetésére vonatkozó nyilatkozatát megtámadó kérelmének az elutasítását sérelmező fellebbezési indokaként a megtévesztés először csak a fellebbezésben megjelent, új jogi hivatkozás, ami sérti a Pp. 373. § (1) bekezdését. Ezen túl a megtévesztés tényszerűen sem bizonyított, a felperes nem jelölt meg és nem bizonyított olyan konkrét szerződéskötéskori tényállást, amely valótlan lett volna, amelyet az alperesek tudatosan közöltek volna, és amely a szerződéskötési akaratot érdemben befolyásolta volna. Az arra alapított fellebbezési okfejtése, hogy a vágásra jogosító hatósági engedélyt saját névre szerezte meg, önmagában nem bizonyít szerződésszegést.

A felperes nem mutatta ki, hogy az engedély megszerzése szerződésbe ütközött volna, az a felperes használati jogát automatikusan kizárta volna, vagy, hogy ebből közvetlenül kár keletkezett volna. E körben sem jelöl meg olyan konkrét bizonyítékot vagy értékelési hibát, amely az elsőfokú bíróság mérlegelését kirívóan okszerűtlenné tenné. A fellebbezés valójában

részben új minősítést, részben eltérő értékelést kíván érvényesíteni. Ez a Pp. 279. § (1) bekezdése alapján nem elegendő az ítélet megváltoztatásához (BH 2025.190).

A felperes megtévesztésre alapított fellebbezési érvelése nem támaszt alá új, bizonyított szerződésszegési tényállást, és nem mutat rá az elsőfokú bizonyítékértékelés kirívó okszerűtlenségére, ezért az ítélet megváltoztatására nem ad jogalapot. A felperes megtévesztésre alapított fellebbezési érvelése bizonytalan és a szerződés objektív tartalmával ellentétes, ezért az elsőfokú ítélet e körben is helytálló.

Megalapozatlanul támadta a felperes az elsőfokú ítéletet a bérleti szerződés jogellenes megszüntetésének a megállapítása iránti kérelmének az elutasítása miatt is. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokot mérlegelve következtetett arra, hogy nem bizonyított a felperesnek az a fellebbezésben is megismételt állítása; hogy a felek hosszútávú bérleti konstrukcióban állapodtak meg. A fellebbezés e körben sem mutatott rá kirívó mérlegelési hibára. A felperes azt sérelmezi, hogy az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat nem a számára kedvező módon értékelte. Ez azonban önmagában nem alapoz meg eljárási jogsértést. A felperes nem jelölt meg figyelmen kívül hagyott bizonyítékot, nem mutatott ki logikai ellentmondást, nem igazolta az egyetlen lehetséges következtetés sérelmét.

A felperes szerint a közös megegyezés színlelt volt, jogellenes fenyegetés hatása alatt történt, illetve gazdasági kényszerhelyzet eredménye. E körben a fellebbezés állításával ellentétben az elsőfokú bíróság kifejezetten vizsgálta az aláírás körülményeit, és okszerűen jutott arra, hogy az érvénytelenségi okok nem bizonyítottak. A felperes fellebbezése ezzel szemben lényegében a korábbi hivatkozásait ismételte meg, az elsőfokú bizonyítékértékelés újramérlegelésére irányult, amelyre a BH2025.190. döntés szerint, a másodfokú eljárás keretei között nincs lehetőség.

Részletezett álláspontja szerint a felperesnek az a fellebbezési állítása, hogy a felbontó okirat aláírása részéről színlelt volt, mert attól tartott, hogy az óvadékot nem fizetik vissza, és erre alapítottan az a jogállítása, hogy a jogviszony megszüntetése érvénytelen, jogilag és bizonyítási szempontból sem állja meg a helyét. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytálló mérlegelése alapján következtetett akként, hogy a közös megegyezés érvénytelensége nem bizonyított. A felperes a színleltiségre alapított érvelését nem bizonyította, a felbontó okirat érvénytelenségét alátámasztó, jogilag releváns és bizonyított tényállást nem igazolt, ezért sem a színleltség, sem a jogellenes fenyegetés feltételei nem állnak fenn.

A felperes a jogellenes fenyegetést többek között a hűtő leengedésével való állítólagos fenyegetésre alapította. Az elsőfokú bíróság e körben értékelte a tanúvallomásokat, a körülményeket, valamint a bizonyítottság szintjét, és ennek az eredményeként állapította meg azt, hogy a felperes nem tudta bizonyítani az üzem lelakatolására és a hűtők leengedésével való fenyegetésre vonatkozó tényállításait. A felperes fellebbezése nem mutat rá arra, hogy az elsőfokú bíróság itt bármely releváns bizonyítékot mellőzött volna. Az, hogy a fenyegetés más tanú előtt nem hangzott el, a bizonyítási értékelés körébe tartozó kérdés, amely önmagában nem teszi okszerűtlenné az elsőfokú következtetést.

A fellebbezésnek a „kényszerpálya-érvelése” azért is elégtelen, mivel a bírói gyakorlat szerint az üzleti nyomás, a gazdasági kitettség, vagy a hátrányos alkuhelyzet önmagában nem minősül jogellenes fenyegetésnek. A felperes nem bizonyított olyan konkrét, jogellenes alperesi magatartást, amely a jognyilatkozat érvénytelenségét megalapozná.

Alaptalan az elsőfokú indokolás hiányára alapított fellebbezési hivatkozás is. Az elsőfokú ítélet – az indokolás egészét tekintve – tartalmazza a megszüntetés körülményeinek a vizsgálatát, az akarathiba hiányának a megállapítását, valamint a bizonyítékok együttes mérlegelését. Az indokolás felperes szerint nem kellő részletezettsége nem azonos a Pp. 279. §-a szerinti mérlegelési hibával.

Alapítanok a másodlagos kereseti kérelem elutasítását támadó fellebbezési állítások is. Egyrészt azért, mert az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta a Tpv. 2. §-ára alapított igényt. Továbbá azért is, mert okszerűen jutott arra, hogy a perbeli magatartás a felek közötti szerződéses jogviszony keretében tanúsított teljesítési magatartás volt. Ez a minősítés a bírói gyakorlatnak megfelel. A Tpv. alkalmazása ugyanis nem automatikus minden gazdasági szereplő közötti jogvitában, hanem többlettényállás fennállását igényli.

A felperes tévesen sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem konkretizálta a hiányzó többlettényállást. Az elsőfokú ítélet egyértelmű és helytálló logikája az, hogy a szerződésszegési jellegű, kétoldalú jogvita önmagában nem versenyjogi tényállás, a Tpv. 2. §-a alkalmazásához ugyanakkor (a bírói gyakorlat szerint) tipikusan szükséges a piaci versenyre irányuló magatartás, versenyviszonyban tanúsított piaci fellépés, a versenyfolyamat torzítására alkalmas többletelem. A felperes pedig ilyet nem bizonyított. Téves értelemzésen alapul az a felperesi fellebbezési érvelés, hogy a Tpv. 2. §-a generálklauzula, „minden tisztességtelen üzleti magatartást” lefed. A bírói gyakorlat szerint ugyanis nem minden szerződésszegés, nem minden üzleti konfliktus, nem minden gazdasági hátrány minősül versenyjogi jogsértésnek. Az elsőfokú bíróság helyesen különítette el a szerződéses vitát a versenyjogi relevanciájú piaci magatartástól.

Alapítanul vitatta a felperes a fellebbezésében azt, hogy az I. r. alperes nem versenytárs. Az elsőfokú bíróság helyes álláspontjának megfelelően a versenyjogi minősítés szempontjából döntő a tényleges piaci működés, a releváns piacon való részvétel, a versenyfolyamatban betöltött szerep. Az önmagában nem elegendő, hogy a felperes és az alperesek „üzletfelek” voltak. A Tpv. 2. §-a megsértéséhez nem elég a szerződéses kapcsolat; szükséges, hogy a kifogásolt magatartás a piaci verseny folyamatára irányuljon, és túlmutasson a két fél közötti szerződéses konfliktuson. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy ez a többlet nem igazolt. A vágási engedély pusztá fennállása nem azonos a tényleges piaci versenyhelyezettel, ezért nem releváns a felperes által részletezett táblázat a vágóhidak listájáról, mert ez csak és kizárólag a vágásra jogosító engedélyek meglétét igazolja.

A felperes a saját piacvesztésére és árbevétel-csökkenésére hivatkozott. Ez azonban – még ha bizonyított lenne is – nem teszi automatikusan versenyjogivá a jogvitát. A Tpv. alkalmazásához nem elegendő a felperes gazdasági hátránya, az üzleti bizalom elvesztése, vagy az ágazat megszűnés. Szükséges lenne a versenyfolyamat torzítására alkalmas alperesi piaci magatartás bizonyítása, amely a perben nem történt meg.

A felperes hivatkozásával szemben az alperesek ellenőrzései tisztességtelen piaci magatartást nem valósítottak meg. Az elsőfokú bíróság e körben helyesen járt el, amikor az ellenőrzéseket a felek közötti szerződéses jogviszony kontextusában értékelte. A felperes nem bizonyította, hogy az ellenőrzések a piac torzítására irányultak volna, versenyellenes célt szolgáltak volna, vagy túlmutattak volna a szerződéses jogviszony keretein.

A felperes a másodlagos kereseti kérelme elutasítását sérelmező fellebbezési indoklásában sem mutatta ki, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott volna releváns bizonyítékot, logikailag ellentmondó következtetésre jutott volna, vagy nyilvánvalóan okszerűtlenül mérlegelt volna. A fellebbezése ténylegesen a jogi minősítés újraértékelésére irányul, amely önmagában nem alapozza meg az ítélet megváltoztatását.

Szerinte megalapozatlan a fellebbezés abban is, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a kereseti kérelemhez kötöttség elvét, mert nem rendelkezett külön az elmaradt jövedelem, a kármegelőzési költségek, valamint a piacvesztés jogcímén előterjesztett igényekről. Mivel az elsőfokú bíróság a felperes kártérítési keresetét mint egységes igényt bírálta el, és annak a jogalapját megalapozatlannak találta, nem kellett az egyes kártételeket külön-külön részletezően vizsgálnia. Az elsőfokú bíróság azzal, hogy a teljes kártérítési igényt a jogalap

hiányában elutasította, kimerítette a teljes keresetet, nem volt szükség az egyes kárösszetevők részletező vizsgálatára. Ez nem minősül a kereseti kérelem ki nem merítésének.

Hivatkozott – a részletesen kifejtve az álláspontját – arra is, hogy a felperes fellebbezése a Pp. 373. § (1) bekezdésének a megsértésével új értelmezést ad a bérleti szerződés tartalmának, új körülményeket emel ki a használati renddel kapcsolatban, és részben új indokolással próbálja alátámasztani a jogellenes fenyegetésre alapított megtámadást. A másodfokú bíróság feladata azonban nem az, hogy a jogvitát új alapokra helyezze, hanem az, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a helyességét vizsgálja.

A felperes fellebbezésében úgy vitatja az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelését, hogy valójában nem konkrét jogszabálysértést jelöl meg, hanem a bizonyítékok eltérő értékelésére törekszik, amely azonban önmagában nem alapozza meg az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltát.

Megalapozatlan a fellebbezés az elsőfokú perköltség tekintetében is.

A fellebbezésben felhozott kifogások egyenként és összességükben sem alkalmasak az elsőfokú perköltség-döntés megváltoztatására, és sem eljárás-jogilag, sem anyagi jogilag nem megalapozottak. A jelen ügyben a perköltség megállapítására irányadó 32/2003. IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint a munkadíj mérséklése indokolt esetben, kirívó aránytalanság esetén lehetséges. Ennek a feltételei nem valósultak meg. A mérséklés – ahogy azt a Debreceni Ítéltábla is a Pf.II.20.058/2023/6. számú döntésében kifejtette – nem hivatalbóli kötelezettség, hanem kivételes bírói beavatkozás. A bírói gyakorlat (amit a BDT2025.4969. számú döntés is alátámaszt) a 32/2003. IM rendelet alkalmazásában is irányadóan következetes abban, hogy a mérséklés kérelemhez kötött; a másodfokú eljárás nem szolgálhat az elsőfokú mulasztás pótlására. A felperes a perfelvételi szak lezárásáig nem terjesztett elő határozott mérséklési kérelmet (a jogi képviselőjének a fellebbezésében hivatkozott, a 2025. július 1-jei tárgyaláson tett általános észrevétele nem azonos azzal), nem tett konkrét aránytalansági tényállítást, és nem ajánlott fel bizonyítékot a kirívó aránytalanság igazolására. A felperes ezért az ügyvédi munkadíj mérséklésére irányuló kifogását a fellebbezésben már nem érvényesítheti. A fellebbezési érvelése ezért e körben elkésett és érdemben nem vehető figyelembe.

Alaptalan az elsőfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettségére, így annak az elmulasztására való hivatkozása is. A Pp. 237. §-a szerinti felhívási és tájékoztatási kötelezettség nem terjed ki arra, hogy a bíróság a jogi képviselővel eljáró fél helyett perköltség-mérséklési stratégiát dolgozzon ki, vagy a hiányzó kérelmet pótolja. A Pp. 2. § (2) bekezdése szerinti eljárási alapelvek sérelme nem állapítható meg pusztán azért, mert a bíróság a határozott mérséklési kérelem hiányában nem folytatott le hivatalból arányossági vizsgálatot.

Mivel a felperes jogi képviselőjének a 32/2003. IM rendelet 3. § (6) bekezdésére hivatkozással és konkrét aránytalansági érvekkel ellátott mérséklési kérelme nem volt, ezért nincs az elsőfokú bíróság által „elmulasztott elbírálás” sem.

Az elsőfokú bíróság a perköltségét a csatolt költségjegyzék és a megbízási szerződés alapján állapította meg, amely eljárás a bírósági gyakorlat szerint jogszerű.

Az a fellebbezési kifogás, hogy az elsőfokú bíróság a megbízási szerződés semmisségén túlterjeszkedve hozott döntést, két okból alaptalan. Egyrészt a perköltség-megállapítás nem érvénytelenségi per. A bíróság a perköltségről döntve nem „érvényesnek nyilvánítja” a megbízási szerződést, hanem azt vizsgálja, hogy az igényelt költség a perrel összefüggésben felmerült-e, és mértéke a szabályozási keretek között indokolható-e. A felperesnek nincs keresetösségi joga az I. r. alperes és a jogi képviselője közötti ügyvédi megbízási szerződés semmisségének a megállapítására. A perköltség-vitában legfeljebb a mérséklés

(aránytalanság) kérdése jöhet szóba, nem pedig egy harmadik személy „jóerkölcs” alapú érvénytelenségi támadása. A felperesnek az alkotmányos követelményekre, a jóerkölcsre, a tisztességes eljárásra, a joggal való visszaélésre hivatkozásai a jelen eljárásban nem helyettesítik és nem pótolják a 32/2003. IM rendelet 3. § (6) szerinti konkrét aránytalansági állítást, a tényleges ráfordításhoz viszonyított bizonyítást, a mérséklési kérelem határidőben történő előterjesztését. A felperes ezért nem hivatkozhat sikerrel arra, hogy a szerződéses díj mértéke „önmagában” a jóerkölcsbe ütközne; ehhez kivételes, kirívó körülmények konkrét igazolása lenne szükséges, amelyet nem tett meg.

Alaptalan az ügyvédi munkadíj aránytalanságára hivatkozása is. A felperes által hivatkozott BH1996.321. számú döntés meghaladott, a jelen ügyben nem irányadó. A 32/2003. IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján a munkadíj mérséklésének csak akkor van helye, ha az nyilvánvalóan nincs arányban a tényleges ügyvédi tevékenységgel. Az ügyvédi munkadíj mértéke a felek szerződési szabadságán alapul, amelyet a bíróság csak kivételesen, kirívó aránytalanság esetén korlátozhat. A kúriai gyakorlat (Pfv.20.887/2023/6.) szerint tehát a szerződésben kikötött munkadíj mérséklése a szerződési szabadságba történő kivételes beavatkozás, amelyet megszorítóan kell értelmezni. Az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíjat a pertárgyértékre, az ügy kiemelkedő terjedelmére, több alperes részvételére, valamint a perben kifejtett tényleges ügyvédi tevékenységre figyelemmel állapította meg. A jogi képviselője folyamatos és érdemi képviseleti tevékenységet fejtett ki. Ezek lehettek az objektív vizsgálat alapjai, amelyeket az elsőfokú bíróság helyesen értékelt.

A felperes szerint kívánatos mértékű mérséklésre a fellebbezésében végzett saját számítása több okból sem fogadható el. Az ügyvédi munkadíj mértéke a felek közötti megbízási szerződés szerint pertárgyérték alapú szerződéses díj, amelynek a tartalma nem utólagos óradíj-rekonstrukcióval, hanem a szerződés és a tényleges perbeli tevékenység alapján vizsgálható.

A 32/2003. IM rendelet rendszerében a pertárgyérték alapú munkadíj-megállapítás kifejezetten elfogadott és jogszerű módszer. A jogszabály nem ír elő kizárólag óradíj-alapú elszámolást, és nem követeli meg az időráfordítás tételes bizonyítását, ha a munkadíjat szerződéses alapon kötötték ki. A pertárgyérték 10%-ának megfelelő alapidíj – a per nagyságrendjére, komplexitására és kockázatára figyelemmel – nem tekinthető kirívóan aránytalannak. A perérték az ügyvéd számára a pervitel során nagyobb felelősséget jelent, ezt a részére megállapítandó díjban értékelni kell, de emellett figyelembe kell venni a per bonyolultságát is és az ügyvédnek a perben kifejtett tevékenységét is, az általa szerkesztett beadványok és okiratok munkaigényességét. Az óradíj-alapú „számítás” így nem a 32/2003. IM rendelet 3. § (6) bekezdésében rögzített kirívó aránytalanság bizonyítása, hanem a szerződéses konstrukció utólagos felülvizsgálására irányuló kísérlet. A felperesi számítás módszertani hibája egyébként is az, hogy az időráfordításnál figyelmen kívül hagyja az ügy előkészítő egyeztetéseit, a bizonyítási stratégia kialakítását, az iratanyag feldolgozását, a folyamatos ügyfélkapcsolattartást, és a per kockázati tényezőit. A fellebbezésben részletezett óradíj-alapú „arányossági tesztje” nem a jogszabályban rögzített kirívó aránytalanság bizonyítása, hanem a szerződéses díj utólagos átstrukturálására irányuló kísérlet, amelyre a bíróságnak nincs hatásköre.

Az eredményességi díjat (4%) a megbízási szerződésben kifejezetten feltételesen, pernyertesség esetére kötötték ki. Az elsőfokú perköltség-döntés nem a díj esedékességéről, hanem a költségviselésről rendelkezett; a sikerdíj kikötése önmagában nem teszi aránytalanná a munkadíjat. A jogi képviselő – a törvényszéki hatáskörre és a magas pertárgyértékre tekintettel – kötelező volt, az ügyvédi költség szükségképpen felmerült, perrel összefüggő költségnek minősül.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítélete jogszerű, megalapozott és a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapul, ezért a felperes fellebbezése az ítélet érdemi helyességét nem érinti, így indokolt annak a teljes körű helybenhagyása.

[11] A II. r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte a felperes fellebbezésének az elutasítását és elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, a felperesnek a másodfokú perköltségében marasztalását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság „már a keresetlevél és maga a felperes által előadott alapvető tények alapján megállapíthatóan is, teljességgel megalapozatlan, logikátlan és semmilyen módon alá nem támasztott kereseti kérelme ellenére” igen kiterjedt és részletes bizonyítási eljárást folytatott le, amely alapján minden téren okszerű és megalapozott ítéletet hozott.

A felperes elsődleges fellebbezési kérelme megalapozatlan, minden jogszabályi és ténybeli alapot nélkülöz. Ebben a felperes az ítéltáblától teljes keresetében igényelt elmaradt haszon megítélését kérte, amit maga egy 5 éven túli megtérüléssel számolva állított, ami azonban gyakorlatilag még a jogalap megléte mellett is szinte bizonyíthatatlan lenne, egy olyan üzletágban, mint amelyben a felperes tevékenykedik, és amelynek megtérülését az éppen aktuális piaci viszonyokon túl, még számos, pl. természeti tényezők (pl. esetleges fertőzések, járványok) is befolyásolják. Az elmaradt haszon polgári jogi fogalma a ténylegesen és összességében bizonyíthatóan elmaradt nyereséget jelenti, és nem a feltételezettet vagy reméltet. A felperes egyébként is ennek a bizonyítására mindeddig, a saját „elképzelésén túl” semmiféle bizonyítékot nem ajánlott fel és nem adott, de tekintettel arra, hogy ezek a kérdések a jelen perben még szóba sem kerültek, ezek megítélése iránti kérelem teljes mértékben alaptalan.

A felperes harmadlagos fellebbezési kérelme is megalapozatlan.

Szerinte azon tények alapján, hogy a – saját állítása értelmében komoly gazdasági előélettel rendelkező – felperes küldött az alpereseknek határozatlan idejű, 90 napos felmondást tartalmazó szerződéstervezetet, és tett ezzel szerződési ajánlatot, majd ennek megfelelő tartalmú szerződést kötött (amitől 5 év alatt is több százmilliós hasznot várt), amely szerződést végül közös megegyezéssel szüntetett meg az alperesekkel, teljesen értékelhetetlen az tény- és jogállítása, hogy őt a közös megegyezéssel megszüntetésre fenyegetéssel vették rá. Ezt az állítását egyébként is a tanúvallomások a legcsekélyebb mértékben sem támasztották alá.

Ha még a felperes esetleg bizonyítani is tudta volna, hogy a közös megegyezéssel megszüntetést fenyegetés hatására írta alá, az is csak a 90 napos felmondási idővel tolt volna ki a bérlet tartamát, amely idő alatt a felperes a saját állítása alapján sem számított semmiféle megtérülésre.

A felperes másodlagos és negyedleges fellebbezési kérelme tekintetében elfogadta az elsőfokú bíróság azokra vonatkozó ítéleti rendelkezését és indokolását azzal, hogy bár az ítéletben kifejezetten nincs megjelölve, a 2025. április 29-ei előkészítő iratában ő is nyilatkozott arra, ami bizonyított, hogy ő sem volt a felperes versenytársa, mivel a brojlercsirke üzletágban soha nem tevékenykedett. Ugyanakkor még ha versenytársak is lennének, egyszerűen nem igaz, és semmilyen módon nem bizonyított, de még csak nem is valószínűsített, hogy egy szerződés kétoldalú, közös megegyezéssel megszüntetése kimerítené a tisztességtelen piaci magatartás fogalmát.

Az I. r. alperessel egyetemleges kártérítésre kötelezése iránti fellebbezési kérelemmel szemben továbbra is fenntartotta a 2025. június 05-i viszontválaszában előadottakat, amely szerint a kárnak megkerülhetetlen eleme a jogellenesség, tehát kár azzal szemben

érvényesíthető, aki jogellenesen járt el, a felperes az I. r. alperessel szemben sem tudott ilyet bizonyítani, de vele szemben ilyet még csak nem is állított. Hiányzik tehát a jogi alap, amely az egyetemlegességet megalapozná.

Álláspontja szerint a fellebbezés a perköltség rendelkezéssel szemben is megalapozatlan. A jogi képviselővel eljáró felperes ugyanis „minden ésszerű megfontolás nélkül egy egyetemleges, több százmillió forint pertárgyértékű kereset” előterjesztésével arra kényszerítette, hogy kötelezően jogi képviselőt vegyen igénybe, aki számos beadványt készített és többször többórás tárgyaláson vegyen részt, majd „sokallja a felek és jogi képviselőik által kitárgyalt munkadíjakat”. A pertárgyérték 2,5%-ának megfelelő ügyvédi munkadíja nem eltűzött.

[12] A fellebbezés részben – a perköltség rendelkezés részbeni megváltoztatása iránt – megalapozott, egyebekben megalapozatlan.

[13] Az ítéltábla a felperes kérelmére tárgyaláson bírálta el a fellebbezést. Ennek során nem lépte át az elsőfokú ítélet felülbírálatának a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti (a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem megszabta) korlátait, mivel nem észlelt az ettől való eltérésre okot adó, a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést, vagy téves anyagi pervezetést [Pp. 370. § (2) és (3) bekezdései].

[14] Az ítéltábla a fellebbezési korlátok – a másodfokú eljárás kereteinek – a megállapításánál az alábbiakra volt figyelemmel.

Mindenekelőtt: a felperes fellebbezésének megalapozatlansága miatti elutasításra irányuló I. és II. r. alperesi fellebbezési ellenkérelem értelmezhetetlen volt, ilyen lehetőséget ugyanis a Pp. nem ismer. A Pp. 366. § (1)-(2) bekezdései tartalmazzák a fellebbezés visszautasításának (nem pedig az elutasításának) az eseteit, amelyek között a megalapozatlanság nem szerepel, hiszen ez az ügy érdemére tartozó kérdés, és ekkor a Pp. 383. § (2) bekezdése az irányadó: ha az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes, a másodfokú bíróság ítéletével azt helybenhagyja, ellenkező esetben azt egészben vagy részben megváltoztatja. A fellebbezési ellenkérelem tehát irányulhat a fellebbezés visszautasítására vagy az elsőfokú ítélet helybenhagyására, de egyszerre nem kérhető e kettő.

[15] A felperes annak a fellebbezési állításának az egyik indokaként, miszerint az elsőfokú bíróság nem merítette ki a kereseti kérelmét – ezzel megsértve a Pp. 2. § (2) és 341. § (1) bekezdését – először csak a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a bérleti szerződés megkötésekor az „alperesek a felperest a fő vállalt szolgáltatás valós tartalmát és az időtartamot illetően is kifejezetten megtévesztették” (46. sorszámú fellebbezés II.1.b. pont, 7. oldal harmadik bekezdés). Mivel a Ptk. 6:91. § (1) bekezdése szerint, akit a másik fél szándékos magatartásával tévedésbe ejt vagy tévedésben tart, a megtévesztés hatására tett szerződési jognyilatkozatát megtámadhatja, ezzel a keresetével összefüggésben (az elsőfokú eljárásban) előadott korábbi jogállításhoz képest további érvényesíteni kívánt jogot állított. Ez a Pp. 7. § 12. pontja szerint keresetváltoztatásnak minősül. A Pp. 373. § (1) bekezdése szerint azonban a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során – az jelen esetben fel nem merült (2) - (5) bekezdésben foglalt kivételekkel – a keresetet megváltoztatni nem lehet. Az ítéltábla ezért elutasította a felperes tiltott kereset-változtatását a Pp. 373. § (1) bekezdése alapján, így annak a fellebbezésben hivatkozott indokaival érdemben nem foglalkozhatott.

[16] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kifejezetten nem kérte. Azok a fellebbezési állításai azonban, hogy:

1.) az elsőfokú bíróság azzal, hogy nem vizsgálta valamennyi tény- és jogállítást, megsértette a Pp. 2. § (2) és a 341. § (1) bekezdését;

2.) továbbá megszegte az anyagi pervezetésre vonatkozó kötelezettségét (46. sorszámu fellebbezés 3. oldal utolsó előtti bekezdés),

a jogszabály megjelölése nélkül is, a tartalma szerint [Pp. 110. § (3) bekezdés] a tényállás megállapításával összefüggésben elkövetett eljárási szabálysértésekre hivatkozások voltak.

3.) A felperes ezen kívül a fellebbezésében a tényállás megállapítás kapcsán az elsőfokú bíróság bizonyíték-mérlegelését támadta, az értékelt bizonyítékok felülmérlegelését kérte, és az általa sérelmezett körülményekre hivatkozva annak a megállapítását, hogy az alperesek nem biztosították a vágóhídra a bérleti szerződés III.3. pontja szerinti kizárólagos használati jogát, és ezzel súlyos szerződésszegést követtek el.

Az ítéltábla ezért a fellebbezésnek az eljárási szabálysértésekre hivatkozásai alapján a Pp. 369. § (1) bekezdése szerint az anyagi felülbírálat keretében vizsgálta az elsőfokú bíróság eljárásának a szabályszerűségét is. E körben abban foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozott okokból követett-e el a felperes keresetének a kimerítése kapcsán, vagy az anyagi pervezetés elmulasztásával, avagy a bizonyítékok mérlegelése során olyan hibát, amely az anyagi jogi felülbírálat körében alapot adhat az elsőfokú ítélet kért megváltoztatására (BDT2019.4084). Ennek az eredményeként a fellebbezést ebben a részében megalapozatlannak ítélte.

[17] Az ítéltábla a másodfokú felülbírálat korlátjaként utal arra is, hogy mivel a törvény e rendelkezései a fellebbezésben jogszabálysértés-állítási kötelezettséget írnak elő, a fellebbezésnek az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálatának a terjedelmét meghatározó hivatkozásai csak azok lehetnek, amelyek a felperes fellebbezési kérelmének az indokaként megfeleltek a fellebbezéssel szemben a Pp. 371. § (1) bekezdés b) és d) pontjában támasztott követelménynek. Az ítéltábla ezért a felülbírálatot kizárólag azon jogi érvelések alapján végezhetette el, amelyek a fellebbezett ítéletben foglalt konkrét ténybeli és jogi álláspontot támadták, az egyéb hivatkozásaival nem foglalkozhatott. Ennek oka az, hogy a másodfokú eljárás nem az elsőfokú eljárás megismétlése, mivel a másodfokú bíróságnak a fellebbezést és az elsőfokú ítéletet kell el-, illetve felülbírálnia, nem a keresetet. Azzal, hogy a Pp. ezt a fellebbezés kötelező tartalmi elemeként szabályozza, kifejezi azt is, hogy a fellebbezés nem irányulhat arra, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárást és ítéletet minden vonatkozásban vizsgálja felül, „mintegy újból döntse el a jogvitát”, hanem a fellebbező félnek a határozat indokaival, érveivel szemben kell az ellenérveit megfogalmaznia.

A felperes fellebbezésének voltak olyan részei, amelyeket az ítéltábla ezt szem előtt tartva nem vehetett figyelembe. Ahogy ugyanis azt a Kúria már többször is kifejtette: a Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontja alapján a fellebbezésben szövegesen körül kell írni azt az eljárási vagy anyagi jogszabálysértést, amin a fellebbezés alapul, ez határozza meg ugyanis a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének a terjedelmét (pl.: Kúria Pkf.II.24.839/2019/3. számú határozatának [7] pontja, Pf.VI.24.583/2022/2. számú határozatának [15] és [20] pontjai). Mindezt egy vagy több korábbi beadványra történő visszautalással nem lehet teljesíteni (pl.: Kúria Pfv.IV.20.829/2022/6. számú határozatának [26] pontja), mert az parttalanná tenné a fellebbezést, és megakadályozná azt, hogy a másodfokú bíróság minden kétséget kizáróan megállapíthassa felülbírálati jogkörének a határait (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.428/2022/8. számú határozatának [30] pontja). Ebből következően az elsőfokú ítélet indokolásával, érveivel szembeni ellenérvek, cáfolatok körülírása nélküli fellebbezési hivatkozások – így

csak a visszautalás szintjén hivatkozott korábbi beadványok, valamint az azokban foglalt érvelések és indítványok – nem minősültek a fellebbezési kérelem másodfokú eljárásban figyelembe vehető részének.

[18] Az ítéltábla a felperesnek a tényállás megállapítással összefüggő, az eljárási szabálysértésekre hivatkozó fellebbezési támadásai kapcsán (BDT2019.4084.I.) elsőként azt rögzíti, hogy a Pp. 276. § (1) bekezdése értelmében a polgári perben a bíróság feladata a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása (így e végett rendel el bizonyítást is), ennek megfelelően csak ezeket veheti figyelembe a döntésénél. Mivel a kereset tárgya az érvényesíteni kívánt jog (jogviszony), a kereset tartalma a bíróság döntésére vonatkozó határozott kereseti kérelem, a Pp. 276. § (1) bekezdése szerinti tények azok, amelyeknek az érvényesített igény tekintetében az anyagi jogszabályok szerint jelentőséget kell tulajdonítani.

[19] A jelen ügyben – az elsőfokú ítélet indokolásából kitűnően (ítélet indokolás [6], [13], [14] bekezdése) – a felperes az alperesekkel szemben több keresetet terjesztett elő: egyrészt a Ptk. 6:142. §-a alapján szerződésszegéssel okozott kár, másrészt a Tpvt. 86. § (2) bekezdés e) pontja szerinti versenyjogsértéssel okozott kár megtérítésére egyetemleges kötelezésük iránti igényt.

Ezek az egymással eshetőlegesen látszólagos tárgyi keresethalmazatot alkotó kereseti követelések eltérő törvényi tényálláson alapulnak – mivel a Ptk. 6:142. §-a szerint a szerződésszegéssel okozott kár esetén a kártérítési igény tény- és jogalapja valamely a Ptk. 6:137. §-a szerinti szerződésszegés, míg a Tpvt. 86. § (2) bekezdés e) pontja alapján érvényesíthető kártérítési igényé a felperessel szemben elkövetett versenyjogi jogsértés –, azonban mindkét anyagi jogszabály rendelkezése folytán a szerződésszegésből és a versenyjogsértésből eredő kárigényekre is alapvetően az általános polgári jogi kártérítési felelősségnek a Ptk. 6:519. §-ában írt szabályát kell alkalmazni. Eszerint a polgári jogi kártérítési felelősség szükségképpen elemei a jogellenesség, a kár és az okozati összefüggés a kár és a jogellenes magatartás (mulasztás) között, bármelyik hiánya kizárja a kártérítési felelősség megállapíthatóságát.

A bírói gyakorlat szerint egy feltétel hiánya esetén a további feltételek fennállásának a vizsgálata szükségtelen, mivel a kártérítési iránti igény elutasításának van helye.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelmei elutasítására vezető jogalapi hiány megállapítására kettős indokolást adott. Egyrészt – az ítélet [23] – [29] bekezdéseiben – arra alapította a keresetet elutasító döntését, hogy az alpereseknek – a kártérítési felelősség egyik elemét jelentő – a Ptk. 6:137. §-a szerint megítélendő jogellenes magatartása (szerződésszegése) nem volt megállapítható; másrészt – az ítélet indokolás [36] bekezdésében – arra, hogy a felperes által sérelmezett alperesi cselekvések nem minősülnek a Tpvt. hatálya alá tartozó (e jogszabály szerint megítélendő) jogellenes magatartásnak sem, a kártérítési felelősségük megállapításának a törvényi feltételei ezért nem állnak fenn.

Ebben az esetben pedig nem lehet helytálló a felperesnek az a jogi érvelése, hogy az elsőfokú bíróság a kára bekövetkezése további vizsgálatának a mellőzésével megsértette a kérelemhez kötöttség elvét, a Pp. 2. § (2) és 341. § (1) bekezdéseit. Jogellenes magatartás hiányában ugyanis nincs lehetőség kártérítési felelősség megállapítására. Az elsőfokú bíróság a kártérítési kereseti követelés valamennyi megjelölt jogalapjának a hiányát állapította meg. Az ügy eldöntéséhez a felperest ért kár további vizsgálatára így nem volt szükség, az elsőfokú bíróság ezért annak a mellőzésével sem követett el eljárási szabálysértést.

Ez egyúttal azt is jelentette, hogy a másodfokú eljárásban kizárólag a felperes által az alperesek magatartása szerződésszegésnek minősülése, illetve azoknak a Tpvt. hatálya alá tartozása körében előadott fellebbezési hivatkozások voltak érdemben vizsgálhatók.

[20] Az ítéltábla az ügy érdemét tekintve kiemeli, hogy mivel a felperes a kereseti követelése elsődleges jogalként a Ptk. 6:142. §-át megjelölten szerződésszegéssel okozott kártérítési igényt érvényesít (ami nem kizárt abban az esetben sem, ha a közte és alperesek között korábban megszűnt, így a kereset előterjesztésekor már nem állt fenn a szerződéses jogviszony), az ítéltábla a továbbiakban – a fellebbezési hivatkozások sorrendjétől elszakadva – előbb a fellebbezésének a II.1.b. pontjában (7 - 11. oldal) kifejtett indokaival foglalkozott, amelyekkel az elsőfokú ítéletet ezen igényének a részéről eredménytelen elbírálása miatt támadta. Az ítéltábla a fellebbezést ebben a részében is megalapozatlannak ítélte.

[21] A felperes arra helytállóan hivatkozott, hogy a Ptk. 6:137. §-a értelmében az alperesek szerződésszegésének a vizsgálatához a jelen esetben is a bérleti szerződés tartalmának a megállapítása volt szükséges.

Alaptalanul támadta ugyanakkor az elsőfokú ítéletet azt állítva, hogy az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helytelen értelmezése miatt nem vizsgálta az alperesek szerződésszegése körében, és ezért nem értékelte kellő súllyal a bérleti szerződés I.2. pontjában előírt, az alperesek érdekkörébe tartozó használati ütemterv (amelynek a szerződés elválaszthatatlan 2. számú mellékletének kellett volna lennie) közlésének az elmaradását.

Az ítéltábla megállapította, hogy nem ellentétes az iratok tartalmával az elsőfokú ítélet indokolásának az a fellebbezésben kifogásolt megállapítása, miszerint „az alperesek szerződésszegő magatartását a felperes nem a 2. számú ütemterv el nem készítésében jelölte meg”. Éppen ellenkezőleg: a felperesnek az a fellebbezési előadása ellentétes a keresetlevelével, hogy „mindvégig arra alapította az elsődleges és a másodlagos kereseti kérelmét is, hogy [...] az I. r. alperes visszaélésszerűen, használati ütemterv közlése nélkül közölte...” (fellebbezés 5. oldal ötödik bekezdés) vele, hogy melyek azok a napok, amikor a vágóhidat ő használja. Az elsőfokú bíróságon 2024. október 29-én érkezett keresetlevele 9. oldala első bekezdésében ugyanis a felperes saját maga állította azt, hogy: „A használati ütemterv – bár a szerződés elválaszthatatlan mellékleteként szerepel – végül az alperesek részéről nem került aláírásra [...] A felperes a békés együttműködés jegyében ezt a hiányosságot nem firtatta.” Az elsőfokú bíróság ezt – a keresetlevelben jogi érvelésként, az V.1. pontban (a 15. oldalon) lévő azzal az előadással együtt, hogy: „Az alperesek [...] a bérleti szerződésben foglalt ellenőrzési jogkör visszaélésszerű gyakorlásával és azzal a bérlet megillető használati jog jelentős korlátozásával, valamint a felmondási jog jogellenes gyakorlásával a Ptk. 6:34. §-át megsértették [...] ami a szerződés megszegését jelenti” – helytállóan értelmezte úgy, hogy a felperes a keresetét az alperesek szerződésszegéseként a 2. számú ütemterv el nem készítésére, illetve közlésének az elmaradására nem alapította.

Ezt alapul véve pedig a felperes a fellebbezésében új tényt állított azzal, hogy az alperesek lényeges – a felek közötti osztott használattal kapcsolatos – szerződési kötelezettségüket nem teljesítették, és kártérítésre alapot adó súlyos szerződésszegést követtek azáltal, hogy nem közölték vele az „I. r. alperes használatának napjait előre meghatározó használati ütemtervet”. Erre azonban a Pp. 373. § (2) bekezdése szerint az arra való hivatkozás (és annak a valószínűsítése) hiányában, hogy mindez csak az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően jutott a tudomására nem volt eljárásjogi lehetősége, mivel a hivatkozott tény nyilvánvalóan nem ezen időpontot követően következett be. Az ítéltábla ezért a fellebbezésnek a használati

ütemterv elkészítésének az elmaradásából levezetett, vagy az azzal egyéb módon összefüggő hivatkozásaival érdemben nem foglalkozhatott.

[22] Az ítéltábla itt emeli ki azt is: mivel a felperes fellebbezése nem tartalmaz a Pp. 371. § (1) bekezdés b) és d) pontban megkívánt módon a másodfokú bíróság által megvizsgálható előadást arra, hogy az elsőfokú bíróság konkrétan milyen „általában lényegesnek minősített körülmény tekintetében” mulasztotta el a jogvita kereteinek a tisztázása érdekében a felek tájékoztatását, az anyagi pervezetésre vonatkozó kötelezettség megszegésére hivatkozó fellebbezési kérelme (fellebbezés II. pont 3. oldal utolsó előtti bekezdés) a használati ütemterv hiányára alapított tény- és jogállításokkal összefüggésben már emiatt sem lehetett volna érdemben vizsgálható.

[23] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy mivel a felperes az alperesek szerződésszegő magatartásaként (a fellebbezésben sem vitatottan) a bérlemény kizárólagos használatának az állított módon való akadályozására, illetve korlátozására hivatkozott, amelyek gyakorlatilag ellehetetlenítették a tevékenységét, az ő kötelezettsége volt az alperesi tagadással szemben ezeknek a ténytörő bizonyítása a perben, a bizonyítatlanság pedig a terhére esett.

[24] A felperes ebben a körben a tényállás megállapítás kapcsán az elsőfokú bíróság bizonyíték-mérlegelését támadta, az értékelt bizonyítékok felülmérlegelését kérte, és az általa sérelmezett körülményekre hivatkozva annak a megállapítását, hogy: az alperesek nem biztosították a vágóhídra a bérleti szerződés III.3. pontja szerinti kizárólagos használati jogát, és ezzel súlyos szerződésszegést követtek el.

Az ítéltáblának ezért azt kellett vizsgálni, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása során a felperesnek a szerződések tartalmára és az alperesek szerződésszegésére irányuló hivatkozása tekintetében a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelően mérlegelte-e a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a felek nyilatkozatait és a perben tanúsított magatartásukat.

Az ítéltábla kiemeli, hogy a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerint a másodfokú bíróság az anyagi jogi felülbírálat során a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti, és ennek alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti. Ebből az eljárási rendelkezésből következően – ahogy arra az I. r. alperes is helyesen hivatkozott a fellebbezési ellenkérelmében – a másodfokú bíróság felülmérlegelési joga korlátozott, a másodfokú eljárásban a bizonyítás eredményének a mérlegelése csak akkor hagyható figyelmen kívül (és ezáltal változtatható meg), ha az okszerűtlen, vagy jogszabálysértő, vagy a másodfokú bíróság is bizonyítást folytatott le.

A polgári eljárásban a bizonyítékok szabad mérlegelésének az elve érvényesül. Az ezt rögzítő Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és a perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. A bizonyítékok mérlegelése akkor ütközik a Pp. 279. § (1) bekezdésébe, ha a bíróság következtetése a mérlegelés körébe vont adatok és bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során az ügy érdemére kihatóan iratellenes, nyilvánvalóan helytelen, kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes. Kirívóan okszerűtlen a mérlegelés akkor, ha a figyelembe vett bizonyítékokból csak egyféle, a felülbírált ítélettől eltérő következtetésre lehetne jutni, vagy ha (az adott bizonyítékokból) kizárt volt az elsőfokú bíróság által elfogadott következtetés (BH2013.119.).

Ha az adott tényállás megállapítása a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként a logika szabályai szerint lehetséges volt és az nem volt kizárt, a másodfokú bíróság akkor sem bírálhatja felül az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, ha ő maga egyébként a bizonyítékok mérlegelése alapján más ténybeli következtetésre jutott volna. Ez ugyanis a bizonyítékok másodfokú eljárásban történő felülmérlegelésének a tilalmába ütközik.

[25] Az ítéltábla mindezeket szem előtt tartva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megfelelő indokát adta az ítélete indokolásában a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított tényállásra figyelemmel annak, hogy miért nem tartotta megállapíthatónak az alperesek felperes által állított szerződésszegését, amivel szemben a fellebbezésben írtak alapján nem volt lehetőség a felülmérlegelésre.

[26] A Ptk. 6:137. §-a szerint a szerződés megszegését jelenti bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének az elmaradása.

A felperes fellebbezési érveléseinek is a központja az a hivatkozása, hogy a bérleti jogviszony alapján az alperesi vágóhíd meghatározott részeire, meghatározott időszakokban kizárólagos használati joga volt. Az alperesek szerződésszegéseként is a kizárólagos használati joga sérelmét okozó magatartásokat állított.

A felperes arra helyesen hivatkozott, hogy a bérleti szerződés alapján – a 3. pontjában rögzítettek szerint – az alperesek mint bérbeadók főkötelezettsége a vágóhídnak a felperes részére a 3. és 4. pontban meghatározott időben – rendeltetésszerű baromfivágás tevékenység végzésére – a kizárólagos használatra átengedése volt.

Megalapozatlan – mert az iratok tartalmával ellentétes – ugyanakkor az az állítása, hogy a felek szerződéses jogviszonyában a szerződés III.3. pontjában rögzített kizárólagos használat a felperes számára minden korlátozás nélküli használati jogot keletkeztetett.

Az elsőfokú ítéletben megállapított – a fellebbezésben sem vitatott, ezért a másodfokú eljárásban is irányadó – tényállás szerint ugyanis a vágóhídon brojlercsirke vágás tevékenység végzésére az I. r. alperes rendelkezett hatósági működési engedéllyel. Ennélfogva a szerződés 7. pontjában mindkét fél által vállalt annak a feltételnek a teljesítése, hogy maradéktalanul megfeleljenek az engedélyben szereplő feltételeknek, így különösen a NÉBIH vonatkozó előírásainak és a HACCP rendszer előírásainak, az alperesek szerződési kötelezettsége volt. Az alperesek részéről nem vitásan T1 gyárigazgató-helyettes volt az az élelmiszer előállítási tevékenységért a hatóságok felé felelős személy, akire vonatkozóan a 2023. december 20-án kelt .... és a 2024. június 21-én kelt ... számú határozatokkal kiadott működési engedély is feltételként előírta, hogy az élelmiszer előállítás csak a jelenlétében folyhat (9.G.40.293/2024/12/A/4 – A/14. számú iratok). A felperes bérelt vágóhídon végzett brojlercsirke vágási tevékenységének a szerződés szerinti korlátozását jelenthette a felelős személynek a NÉBIH és a HACCP rendszer előírásai betartására való utasítása.

[27] A felperes a fellebbezésében azt nem vitatta, hogy az elsőfokú ítélet a használati ütemterv hiánya kivételével a keresetében állított alperesi szerződésszegő magatartásokra vonatkozó bizonyítás eredményét teljeskörűen tartalmazza, viszont álláspontja szerint a tények bizonyítását illetően helytelenül.

Ezek az elsőfokú ítélet indokolásának a [25] bekezdésében (a 6. oldalon) és a [29] bekezdésében (a 9. oldalon) rögzítetten az alábbiak:

- a felperes tevékenysége alatt az üzemben T1 gyárigazgató-helyettes kezdettől fogva folyamatos jelenléte és elszámoltató hangvételű ellenőrzései,

- az I. r. alperes nem időben jelezte, hogy mely napokon kíván tevékenységet folytatni a vágóhídon,
- esetenként lelakatolták az üzemet, elzárták a hűtőkamrákat,
- az alperesek nem a felmondási idő biztosításával szüntették meg a szerződést.

Az elsőfokú bíróság kimerítően értékelte a perben meghallgatott tanúk vallomásait, és megalapozottan következtetett arra, hogy a felperes tanúvallomásokkal nem bizonyította a gyárigazgató-helyettesnek a munkavégzését ellehetetlenítő magatartására és az üzem vagy a hűtőkamrák elzárására tett tényállításait. Az elsőfokú bíróság az ítélete [24] – [29] bekezdéseiben megfelelő indokát adta annak, hogy a bizonyítás eredményét miként értékelte, az adott tényállás megállapítása a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként a logika szabályai szerint lehetséges volt.

[28] A felperes a fellebbezésében – a 11. – 12. oldalon – arra, hogy T5 (felperesi üzemvezető) tanúvallomása az elsőfokú bíróság értékelésével szemben T1 zaklató magatartását alátámasztó bizonyíték, anélkül hivatkozott, hogy vitatta vagy cáfolta volna: T5 arra vonatkozóan a saját maga által tapasztalt konkrétumról nem, csak olyan tényekről nyilatkozott, amelyekről hallomásból szerzett tudomást (elsőfokú ítélet indokolás [26] bekezdés).

A felperes iratellenesen állította és sérelmezte T8 tanúvallomásának a bizonyítékok sorából való kirekesztését (máshol kizárását).

Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolása szerint T8 tanúvallomását „a felperes tényállítását igazoló bizonyítékként nem értékelte” (elsőfokú ítélet indokolása [27] bekezdés 9. oldal harmadik bekezdés). Valamely bizonyíték kirekesztése formális eljárásjogi aktus, amelynek a következménye, hogy a bizonyítási eszköz (valamilyen jogi akadály miatt) teljesen kizárásra kerül az eljárásból és egyáltalán nem lehet figyelembe venni. Ezzel szemben a bizonyítékként való nem értékelés a bíróság szabad mérlegelésének az eredménye, vagyis a bizonyítási eszköz része az eljárásnak, de a bíróság indoklással nem tulajdonít neki bizonyító erőt. Annak pedig az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában kellő magyarázatát adta, hogy T8-nak a gyárigazgató-helyettes kommunikációja felperes munkaválllóira gyakorolt hatására tett nyilatkozata miben volt ellentmondó T9 tanúvallomásától. A felperes által a fellebbezésében ezzel összefüggésben előadottak ugyanakkor nem oldják fel azt az ellentmondást, hogy a T8 állítása szerint a T1 által „utasítgatott”, a termelésvezető, T9 azt nyilatkozta: a gyárigazgató-helyettes az egyszeri kritikai megjegyzésén kívül nem szólt hozzá, és így nem teszik a tanú vallomását ellentmondásmentessé sem.

A felperes T7 (felperesi integrátor), T21 és T8 (felperesi kereskedelmi vezetők), de T10 (felperesi gépkezelő) tanúvallomását amiatt állította (az elsőfokú bíróság megállapításával szemben) a kizárólagos használati joga sérelmét alátámasztó bizonyítékként értékelendőnek, hogy a tanúk igazolták a „vágási időpontok egyoldalú közlése alapján történt váratlan ütemezés”, vagyis azt, hogy „az I. r. alperes a felperes által már le szervezett vágási napok előtt jelezte, hogy a felperes nem dolgozhat az üzemben”, azonban anélkül, hogy a fellebbezésében az elsőfokú bíróság azon megállapítását vitató vagy cáfoló érvelést adott volna elő, miszerint azzal, hogy előfordult; az I. r. alperes csak egy nappal a vágást megelőzően szólt a felperesnek, hogy a vágóhidat használni kívánja, nem követett el szerződésszegést, mivel a szerződés 6. pontja szerint járt el (elsőfokú ítélet indokolása [24] bekezdés).

A felperes a fellebbezésében hivatkozott T17 állatorvos tanúvallomására is annak a bizonyítékaként, hogy „nem szegte meg a higiéniai szabályokat”. Ez azonban nevezett tanúnak a fellebbezésében (a 37. sorszámú jegyzőkönyvből) saját maga által idézett nyilatkozatával is ellentétben van, hiszen abban éppen arról számolt be, hogy a vágóhídon a

brojlercsirke vágás engedélyezése tárgyában indult eljárásban problémát, hiányosságot tapasztaltak, amelyet a szóbeli figyelmeztetésére kiküszöböltek. Ebből pedig nem volt kizárt, vagy okszerűtlen, illetve logikátlan olyan következtetés levonása, hogy T1 gyárigazgató-helyettes olyan higiéniai szabályok be nem tartását észlelte és tette szóvá a felperesnél, amelyek betartásáért az ételkészítés előállítási tevékenység során a hatóságok felé ő volt a felelős személy.

A felperesnek az előzőekben ismertetett fellebbezési hivatkozásai tehát nem teszik megállapíthatóvá, hogy az elsőfokú bíróság által értékelt – de az indokoltan figyelembe nem vett – fenti bizonyítékokból csakis egyféle, és pedig azzal ellentétes következtetés a levonható, hogy az I. r. alperes, illetőleg a gyárigazgató-helyettes munkavállalója a bérleti jogviszony fennállása alatt olyan magatartást tanúsított volna, amely ellehetlenítette a felperes munkavégzését (elsőfokú ítélet indokolása [28] bekezdés).

[29] A felperes fellebbezésében hivatkozottak ezért nem döntenek meg az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás helyességét, mert az elsőfokú bíróság eljárási hiba nélkül [Pp. 279. § (1) bekezdés], okszerűen értékelte a bizonyítás eredményét, és megalapozottan következtetett arra, hogy az alpereseknek a felperes által állított szerződésszegései nem állapíthatók meg, a felperes nem tudta bizonyítani az alpereseknek a Ptk. 6:142. §-a szerinti kártérítési felelősség megállapításához szükséges jogellenes magatartását.

[30] Megalapozatlan a fellebbezés a „bérleti szerződés jogellenes megszüntetésére” vonatkozó tény- és jogállásainak az elsőfokú bíróság általi elbírálását – a II.1.c. pontban kifejtettek szerint – sérelmező részében. Az ítéltábla megállapítása szerint az elsőfokú ítélet erre vonatkozó – a [31] – [33] bekezdésekben található – indokai helytállóak, azonban a fellebbezésre tekintettel azokat részben pontosítja, illetve kiegészíti a következőkkel.

A felperes a perbeli szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésével kapcsolatos nyilatkozatát az elsőfokú eljárásban perrendszerűen a 2025. május 7-én benyújtott 9.G.40.293/2024/25. számú előkészítő iratban tette meg.

Eszerint megtámadta „a Ptk. 6:91. § (2) bekezdése alapján a szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésére irányuló jognyilatkozatát, melyre jogellenes fenyegetéssel vették rá az alperesek” (9.G.40.293/2024/25. számú irat I. pont 1. oldal utolsó bekezdés).

Ezen túl állította, hogy az „alperesek a szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésével egy színlelt jognyilatkozatot tettek meg”, mintha a felperes (és az alperesek) szándéka is a szerződés megszüntetése lett volna. Ebből, valamint abból az állításából, hogy „az alperesek jogos ok nélkül tagadták meg a felperessel szemben a bérleti szerződés alapján az őt megillető használati jog háborítatlan gyakorlását” (u. o. 2. oldal harmadik bekezdés), okszerűen arra lehetne következtetni, hogy a felperes a jelen perben kért, a szerződést megszüntető közös megegyezés érvénytelenségének a bírói megállapításával az őt a bérleti szerződés megszüntetésében való színlelt, illetve rákényszerített közös megállapodásával ért amiatti jogsérelem miatt kíván jogvédelmet kapni, hogy a továbbiakban nem tudta igénybe venni az alperesek szerződéses szolgáltatását, a vágóhíd használatának a biztosítását.

Ez következne abból is, hogy mivel a „Ptk. 6:183. § alapján az alperesek a teljesítést alapos ok nélkül tagadták meg, alapos ok nélkül nem biztosították a felperesnek az őt a szerződés alapján megillető zavartalan használat jogát”, ezért kérte „a szolgáltatás lehetetlenné válásának jogkövetkezményeinek alkalmazását... az alperesekkel szemben a Ptk. 6:180. § (2) bekezdésére figyelemmel” (u. o. 2. oldal hatodik bekezdés).

A felperes azonban anélkül kérte annak a bírói megállapítását, hogy az alperesekkel a szerződés „közös” megszüntetésére a megállapodásuk (a színleltége, illetve fenyegetésre történt elfogadása miatt) érvénytelen, hogy kérte volna az érvénytelenség további jogkövetkezményeinek az alkalmazását.

A felperes a keresetlevelében a kártérítési (valamennyi jogalapon érvényesített) kereseti követelését ugyanakkor az alperesek szerződésszegésével hozta összefüggésbe, ezek az anyagi jogi igények nem a bérleti szerződés megszűnésének a hiányával vannak okozati összefüggésben.

Vizsgálni kellett ezért, hogy a felperesnek az ilyen igény érvényesítése iránti perben csak a bérleti szerződés érvénytelen megszűnésének a bírói megállapítása iránti kérelme megfelelt-e a Pp. 173. § (1) bekezdése első fordulataiban előírt eljárásjogi feltételnek, amely szerint több kereset (valódi tárgyi keresethalmazat) akkor terjeszthető elő, ha a keresetek ugyanabból vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő jogviszonyból erednek.

A Kúria Gfv.I.30.270/2022/10. számú határozata [27] bekezdésében már kifejtette, hogy a kereset egy anyagi jogszabály (tárgyi jog) által biztosított valamely jog (alanyi jog) érvényesítését jelenti: a felperes állítja, hogy a valóságban megtörtént konkrét történeti tények megvalósítják az anyagi jogszabályban meghatározott törvényi tényállási elemeket, így az alanyi jog megnyílt, amely feljogosítja őt az anyagi jogszabályban meghatározott igény támasztására. A keresetlevelében előterjesztett kereset tartalmazza az érvényesíteni kívánt (később: érvényesített) alanyi jogot [Pp. 7. § (1) bekezdés 11. pont] az azt létrehozó anyagi jogi norma (jogalap) megjelölésével [Pp. 7. § (1) bekezdés 8. pont], az ez alapján előterjeszthető kereseti kérelmet, valamint a jogot és a kereseti kérelmet megalapozó konkrét (történeti) tényeket [Pp. 170. § (2) bekezdés a), b), c) pont]. Az érvényesített jog valamilyen jogviszonyból, a felek között fennálló jogilag szabályozott kapcsolatból ered; egy jogviszonyból azonban több alanyi jog is érvényesíthető. A valódi tárgyi keresethalmazat lehetősége szempontjából tehát annak a jogviszonynak az azonossága, vagy ténybeli és jogi alapon való összefüggése a meghatározó, amelyből az érvényesített jog ered.

Az nem vitás, hogy a felperes kártérítési alapú kereseti igénye és az eljárás során előterjesztett, a jognyilatkozat érvénytelenségének a megállapítása iránti igénye ténybelileg ugyanabból a jogviszonyból (a felek szerződéséből) ered.

A valódi tárgyi keresethalmazat eljárásjogi korlátait ugyanakkor a perhatékonyság kettős szempontrendszerére – a konkrét per gyors befejezésére és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatására – figyelemmel kell értékelni, szem előtt tartva az észszerűség és a közjó követelményét is (BH2025.269. [25]).

A jelen esetben a felperes kártérítési igénye mellett előterjesztett megállapítási tárgyú keresete a Pp. 173. § (1) bekezdésében írtaknak megfelel, ezért a tárgyi keresethalmazat előterjesztésének nem volt eljárásjogi akadálya.

Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy a határozatlan időre létrejött bérleti szerződésnek a félév eltelte után történt megszüntetése a jelen esetben nem szerződésszegés.

Ennek oka az, hogy a felek egybehangzó nyilatkozata szerint a felperes – a bérleti szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetéséről készült, 2024. június 18-án kelt okirat 2. pontjában rögzítetteknek megfelelően – 2024. június 17-én felhagyott a perbeli vágóhíd használatával, és 2024. július 15-én az ingatlant átadás-átvételi eljárás keretében visszaadta az I. r. alperes birtokába. A felperes ügyvezetőjének a 2024. július 15-én kelt átadás-átvételi jegyzőkönyvben (9.G.40.293/2024/13/A-I/17.) rögzített nyilatkozatából, de a felperes ezzel egyező tartalmú kereseti tényelődásából (keresetlevél 12. és 13. oldal) is kétséget kizáróan megállapítható: a felperes és az alperesek sem kívánták a bérleti szerződést a továbbiakban

fenntartani, a felperes a vágóhíd használatának a biztosítását a jövőben nem kérte, ő maga tárgyalásokat kezdeményezett egy környékbeli vágóhíddal a szerződés megszüntetését követő időszakban a bérlet lehetőségéről, és a felek elszámoltak egymással. Mindebből okszerű következtetés vonható le a felek konszenzusára a jogviszony felszámolásában is. Arra pedig nem merült fel adat, hogy ezt követően a felperes vagy az alperesek egymás felé igényt jelentettek volna be a másik félnek a bérleti szerződés szerinti kötelezettsége teljesítésére.

Ezen túlmenően a jelen esetben a feleknek a színleltség megállapításához szükséges és azzal leplezett más megállapodása a szerződés megszüntetése kapcsán – a felperes tényelőadása, de a rendelkezésre álló adatok alapján – sem volt/lett volna megállapítható. Ennek oka, hogy a felperes perbeli nyilatkozatainak a lényegi tartalma szerint ő azért írta alá a szerződés közös megszüntetéséről a megállapodást, hogy szabaduljon azoktól az esetleges, rá hátrányos következményektől (pl. az óvadék elvesztése), amelyek a szerződés egyoldalú megszüntetése esetén, ami az alperesek valódi célja volt, őt érhetik. Az alperesek részéről azonban ilyen „fenyegetés” bizonyításának a hiányában – ami kizárja a Ptk. 6:91. § (1) bekezdése alapján a felperes jognyilatkozatának az eredményes megtámadását –, mindez a felperes olyan titkos fenntartásaként vagy rejtett indokaként értékelhető csak, amely – az elsőfokú bíróságnak a bírói gyakorlatnak megfelelő, helyes álláspontjával egyezően – a perbeli bérleti szerződés megszüntetésében való közös megállapodás érvényességét nem érinti [Ptk. 6:92. § (1) bekezdés].

[31] Megalapozatlanul támadta a felperes az elsőfokú ítéletet a keresetének a másodlagosan megjelölt jogalap hiányával indokolt elutasítása miatt is.

Arra tényyszerűen hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet indokolása a [35] bekezdésben a keresetlevél 17. oldalának a szövegével ellenétesen tartalmazza azt, hogy a Tpv. 86. §-át nem jelölte meg. Ez a tényállásmegállapítás pertörténeti részével kapcsolatban elkövetett eljárási szabálysértés azonban az ügy érdemére nem volt kihatással, mivel az elsőfokú bíróság az ítéletével a felperes keresetét – a [35] – [36] bekezdésben megindokolva – a Tpv. 2. és 86. §-ára alapítottként bírálta el. Az ítéltábla ezért ennek az eljárásjogi jogkövetkezményét úgy vonta le, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának a [35] bekezdését kijavítja akként, hogy a másodlagos keresetben a felperes (helyesen) „mint érdekelt” „a Tpv. 86. § (2) bekezdésének a) pontja alapján az alperesek jogsértésének a megállapítását kérte az e) pontra figyelemmel kártérítés követelése mellett” (9.G.40.293/2024/1. számú keresetlevél V.2. pont, 17. oldal hetedik bekezdés).

A felperes a másodlagos kereseti kérelem elutasítását érdemben támadó fellebbezésében azzal helyesen érvelt, hogy a Tpv. 2. §-a a tisztességtelen verseny elleni jog generálklauzulája, amely nem általános háttérszabálya a tisztességtelen magatartások tényállásainak, hanem maga is önálló törvényi tényállás, ezért önmagában is kereset jogalapja lehet. A Tpv. I. rész II. fejezetében nem csupán azokat a törvényi tényállásokat szabályozza, amelyeket versenytársak követhetnek el egymással szemben, hanem az egyedi, konkrét piaci szereplővel szembeni tisztességtelen támadásokat tiltja, és részesíti őt magánjogi védelemben. A kártérítés iránti kereset jogalapjaként megjelölt Tpv. 2. §-a szerinti tényállás pedig megvalósulhat akkor is, ha a felek nem versenytársak. Mindez azt jelenti, hogy a Tpv. 2. §-a alapján akkor is lehet keresetet indítani, ha a felek nem versenytársak (így foglalt állást a Szegedi Ítéltábla a BDT2011.2444. számon közzétett és a Győri Ítéltábla is a Pf.I.20.239/2013/3. számú határozatában).

Az ítéltábla abban is egyetértett a felperessel, hogy téves az elsőfokú bíróságnak az az indoka, amelynek értelmében a felperes által a keresetében sérelmezett magatartások azért nem értékelhetők a Tpv. 2. §-ába ütköző magatartásnak, mivel azokat az I. r. alperes a bérleti jogviszony keretében bérbeadóként, „nem pedig a piaci szereplésekor” fejtette ki, így azok

többlettényállás hiányában nem minősülnek versenycselekménynek (elsőfokú ítélet indokolása [36] bekezdés, 11. oldal második bekezdése).

A Tpv. 2. §-a ugyanis – a felperes helytálló fellebbezési érvelésével egyezően – a piaci szereplők gazdasági tevékenységének végzésével összefüggésben tiltja a jogszabályban körülírt tisztességtelen magatartásokat. Az pedig nem lehet vitás, hogy az alperesek (csakúgy, mint a felperes) piaci szereplők, akiknek ennél fogva piaci szereplőként végzett gazdasági tevékenysége volt a vágóhíd bérbeadása, amelynek során tanúsított alperesi magatartások ezért lehettek volna a Tpv. 2. §-ába ütköző magatartásként értékelhetők.

Alapvetően érvelt azonban a felperes azzal, hogy az ott írt törvényi feltételek megvalósulása miatt a másodlagos kérelme szerint az alperesek mint bérbeadók tisztességtelen piaci magatartása megállapításának és az ezzel okozati összefüggésben keletkezett kára egyetemleges megfizetésére kötelezésüknek lett volna helye.

Ennek oka az, hogy a Tpv. 2. §-a szubszidiárius tényállás, vagyis, ha valamely magatartás megfelel egy versenyjogi, vagy más anyagi jogszabályban nevesített másik törvényi tényállásnak, akkor az adott magatartást kizárólag a konkrét tényállás szerint ez alapján lehet, és kell megítélni (BDT2011/2444., Kúria Pfv.V.20.506/2020/5.).

A jelen esetben pedig a felperes a keresetében elsődlegesen a szerződésszegésből eredő kár megtérítésének a követelésére irányuló alanyi jogát érvényesítette, tehát maga is úgy tekintette: az alperesek sérelmezett magatartása megfelel a Tpv. 2. §-ában nevesítettől eltérő jogszabályban – a Ptk. 6:142. § -ában – nevesített más törvényi tényállásnak.

Az elsőfokú bíróságnak ezért a kérelemhez kötöttség [Pp. 2. § (2) bekezdés] okán ezt a keresetet kellett elbírálnia, ami önmagában kizárta a Tpv. 2. § -a szerinti igény érdemi elbírálását.

A felperes pedig a Tpv.-ben nevesített valamely más versenyjogi jogsértésre alapítottan nem terjesztett elő az elsőfokú bíróság által érdemben elbírálni/eltérő kért kárra – ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt (a tartalmát tekintve) az ítélete indokolásában – a felperesnek a Tpv. 2. §-ához képest más, a Tpv.-ben tilalmazott konkrét versenymagatartást kellett volna megjelölnie, és azt, hogy az miként hozható össze a per tárgyát képező bérleti szerződés szerinti tevékenységgel. Ilyen előadást azonban a felperes nem tett. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen – a fellebbezésben hivatkozott jogszabálysértés nélkül – döntött, amikor a keresetet elutasította a másodlagosan érvényesített jogalapon is.

[32] Mivel pedig a kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság eljárási hiba és anyagi jogszabálysértés nélkül következtetett arra, hogy a felperes kártérítési követelésének egyik megjelölt jogalapja sem állapítható meg (részben az e körben szükséges bizonyítás hiányában) erre tekintettel nem álltak fenn a fellebbezésben kért közbenső ítélet meghozatalának a Pp. 341. § (4) bekezdésében meghatározott feltételei sem.

[33] Részben megalapozott a fellebbezés az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését támadó részében.

Az ítéltábla az ebben a körben hivatkozott azt az eljárási szabálysértést, hogy az elsőfokú bíróság anélkül határozott a II. r. alperes perköltségigényéről, hogy lehetővé tette volna: a felperes megismerhesse a II. r. alperes által becsatolt ügyvédi megbízási szerződést, azzal együtt is a másodfokú eljárásban orvosolhatónak tekintette, hogy az elsőfokú bíróság – a felperes helytálló hivatkozásával egyezően – eljárási szabályt sértve járt el, amikor az alperesek ügyvédi díjból felmerült perköltségének az összegét arra tekintettel (azt figyelembe

véve) állapította meg a felszámítottal egyező összegben, hogy a felperes nem kérte a felszámított perköltség mérséklését. Ennek oka az, hogy a jelen elsőfokú eljárásban (az elsőfokú ítéletben helyesen megjelölten) még irányadó 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet ugyanis – eltérően a 2025. február 9. napjától hatályban lévő, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségekről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban 17/2024. IM rendelet) 4. § (1) bekezdésétől – nem tiltotta, hanem a 2. § (2) bekezdésében kifejezetten lehetővé tette azt, hogy a bíróság a fél és az ügyvéd között létrejött megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíjat indokolt esetben – így, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel – akkor is mérsékelje, ha az ellenérdekű fél azt nem vitatja, kifogásolja. Az ítéltábla pedig a felperesnek a fellebbezésében ebben a körben tett nyilatkozata és az iratok alapján e mérséklési szabály figyelembevételével felülbírálhatta az elsőfokú ítélet perköltség rendelkezését anélkül, hogy szükséges lett volna ehhez az elsőfokú eljárás megismétlése, vagy kiegészítése.

Megalapozatlan a felperesnek a hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság a határozatának a meghozatala során eljárási szabályt sértett, amikor nem észlelte az I. r. alperes által becsatolt ügyvédi megbízási szerződés (nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközése miatti) semmisségét. Ennek oka, hogy a Ptk. 6:88. § (3) bekezdése szerint, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a szerződés semmisségére az hivatkozhat és a szerződés semmisségével kapcsolatos peres eljárást az indíthat, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, vagy akit erre a törvény feljogosít (BH2001.335., BH2019.169.). Általánosságban elmondható, hogy mások közötti szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránt a harmadik személy részéről a jogi érdeket az alapozza meg, ha az érvénytelenség megállapítása esetén kötelezettségtől szabadul, illetve arra jogainak a megóvása vagy gyakorlása érdekében van szükség, vagy annak folytán közvetlenül jogot szerez. Nem áll fenn jogi érdek, ha a fél az érvénytelenség megállapítása esetén sem szerez jogot, illetve nem nyílik meg a lehetősége valamely jog gyakorlására, vagy az érdeksérelem egyéb módon is elhárítható (EBH2003.850., BH2009.295.).

Mindezeket szem előtt tartva az ítéltábla megállapította: a felperes mint kívülálló harmadik személy nem igazolt a Ptk. 6:88. § (3) bekezdésében megkívánt olyan jogi érdeket, ami ebben az eljárásban a bíróság által az I. r. alperes és a jogi képviselője közötti ügyvédi megbízási szerződés semmisségének a megállapítása iránti kérelem előterjesztéséhez való jogosultságát megalapozhatná. A felperesnél amiatt jelentkező érdeksérelem ugyanis, hogy a bíróság a pervesztessége esetén az I. r. alperesnek megtérítendő ügyvédi díjból felmerült perköltség összegét a bemutatott ügyvédi megbízási szerződésben kikötött összegben állapítja meg, a 32/2003. IM rendelet 2. § (2) bekezdése szerinti mérséklési szabály alkalmazásával is elhárítható.

Alaptalanul sérelmezte a felperes azt is, hogy az I. r. alperesi perköltség tekintetében tett jognyilatkozatokra figyelemmel a Pp. 237. § (1) – (3) bekezdése szerinti anyagi pervezetés lett volna szükséges, amit az elsőfokú bíróság elmulasztott. A bíróság az (eljárási és anyagi) pervezetési tevékenységét csak szükség esetén és kizárólag az adott perben érvényesített igény(ek) tekintetében tett nyilatkozatok korlátai között végzi. Mivel a jelen ügyben a felperes jogi képviselője – a saját fellebbezési állítása szerint – a 2025. július 1-jei tárgyaláson már nyilatkozott az I. r. alperes által becsatolt ügyvédi megbízási szerződésre akként, hogy az abban kikötött ügyvédi munkadíj eltúlzottan magas, nem volt szükség az I. r. alperes perköltség igénye tekintetében az ítélettel elbírálandó vita kereteinek a tisztázásához az elsőfokú bíróság eljárási vagy anyagi pervezetésére.

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet perköltség rendelkezésének a felülbírálata során abból indult ki, hogy ügyvédi tevékenység a 2017. LXXVIII. törvény 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint megbízás alapján folytatható, és a 30. § (1) bekezdése alapján (az e §-ban foglalt eltérésekkel) pedig az ügyvédi megbízási díjban a felek szabadon állapodnak meg. Erre figyelemmel ennek

konkrét mértékét a piaci viszonyok és sok más egyéb speciális, egyedi körülmény határozza meg (ügy bonyolultsága, ügyfél teljesítőképessége stb.). A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a fél a peres eljárásban a felszámításával kérheti a joga perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben és szükségképpen felmerült a perköltsége megtérítését. Ez a perköltség magában foglalja a jogi képviselő közreműködése miatt felmerült kiadásokat, ami a jelen elsőfokú eljárásban a 32/2003. IM rendelet alapján – az ügyvédi megbízási szerződésben kikötöttek szerint (2. §), vagy a pertárgyérték, illetve a meg nem határozható pertárgyértékű ügyekben a kifejtett tevékenység alapulvételével (3. §) – volt érvényesíthető. Az elsőfokú eljárásban az I. és a II. r. alperes is az ügyvédjével kötött megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíj szerint számította fel a megtéríteni igényelt perköltsége összegét, ezért az elsőfokú bíróságnak is ebből kellett kiindulnia.

A bírói gyakorlatban következetesen érvényesül az a jogalkalmazási elv, miszerint a peres fél és a jogi képviselője közötti díjmegállapodás a megbízási jogviszony lényeges eleme, ugyanakkor abból, hogy a 32/2003. IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja pernyertesség esetére lehetővé teszi a megbízási díj összegének ügyvédi munkadíjkénti igénylését, nem következik, hogy ahhoz a pernyertes félnek feltétlenül hozzá kell jutnia. Ennek ugyanis korlátja a 2. § (2) bekezdése, amely a peres fél védelmében szükségessé teszi a kikötött megbízási díj abból a szempontból történő vizsgálatát, hogy az arányban áll-e a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Mindebből levonható: az, hogy az ügyvédi megbízási díj szabad megállapodás tárgya, nem jelenti egyben azt is, hogy az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött teljes, így az eltúlzottan magas összegű ügyvédi díj áthárítható a peres félre. A pernyertes fél javára a perköltségként megfizetendő ügyvédi munkadíj megállapításánál figyelemmel kell lenni arra is, hogy a kirívóan magas összegben, a kifejtett jogász munkával arányban nem állóan megállapított ügyvédi munkadíj sértheti a társadalom értékítéletét. Ezért – noha a jogszabály a megállapítható ügyvédi munkadíj felső határát összegszerűen nem határozza meg – még a kiemelkedően nagy pertárgyértékű ügyekben is tartózkodni kell a közfelfogás számára elfogadhatatlanul nagy összegű ügyvédi munkadíjnak a megítélésétől. Kiemelkedően nagy pertárgyértékű ügyben sem határozható meg az ügyvédi munkadíj olyan magas abszolút összegben, hogy sértse a társadalom értékítéletét. A nagy perértékű ügyekben az ügyvédi munkavégzés mértékének a figyelembevétele pedig szükségképpen lefelé korrigálja a pertárgyérték alapján megállapítható ügyvédi munkadíjat. Egyrészt azért, mert bizonyos pertárgyérték felett az annak százalékában kifejezett ügyvédi munkadíj olyan nagy összeg is lehet, amelyik szükségképpen nem állhat arányban a kifejtett munkavégzés mértékével. A lefelé történő korrekció azonban nem terjedhet odáig, hogy a perköltségként figyelembe vehető ügyvédi költség összegének a megállapításánál a pertárgyérték teljesen figyelmen kívül maradjon (Ez jelenik meg a Fővárosi Ítéltábla a 10.Gf.40.182/2017/6-II., továbbá a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.341/2008/3. számú döntéseiben is).

Az I. r. alperes oldalán a megbízási díj pertárgyérték-alapú munkadíjból és sikerdíjból tevődött össze. Elsőként vizsgálni kellett, hogy az IM rendelet szerinti munkadíj összege a ténylegesen elvégzett munkával arányban áll-e. A BDT2019.3965. számú eseti döntés IV. pontja szerint a magas pertárgyérték magasabb ügyvédi felelősséggel jár, amelynek ügyvédi munkadíjban is kifejezésre kell jutnia, mindez azonban nem vezethet arra, hogy a bíróság önmagában a pertárgyérték alapján magas ügyvédi munkadíjat állapítson meg annak mérlegelése nélkül, hogy a jogi képviselő a perben ténylegesen milyen volumenű munkát végzett. Az ítéltábla az iratok alapján megállapította: tényszerű az a fellebbezési állítás, hogy a tizenkét hónapos pertartamú elsőfokú eljárásban az I. r. alperes jogi képviselője hét tárgyaláson vett részt, az ellenkérelmen kívül három érdemi iratot terjesztett elő. Ezek során a felperes két jogalapon előterjesztett bonyolult jogi megítélésű kereseti és a felek közötti bérleti szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti közbenő kérelmével szemben

kellett az I. r. alperes védekezését, a ténybeli és jogi érvelését elő- és elkészítenie, amire tekintettel a jogi képviselési munka szakmai nehézsége az átlagosnál jelentősebb volt.

Mivel az I. r. alperes helytálló ellenkérelmi álláspontjával egyezően a pertárgyérték alapú ügyvédi munkadíj a felperes fellebbezésében alkalmazott módszerrel, vagyis óradíjjal számított ügyvédi munkadíjjal nem arányosítható, ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikke értelmében a bíróság feltételezheti azt, hogy a (jelen elsőfokú eljárásban alkalmazandó) 32/2003. IM rendelet 3. §-a a józan észnek, a közjónak megfelelően, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálva határozza meg a pertárgyértékhez igazodóan általában felszámítható ügyvédi munkadíj mértékét, az ítéltábla a jelen esetben is a 32/2003. IM rendelet 3. §-át tekintette arányosítási alapnak.

Ezen túlmenően az I. r. alperes és a jogi képviselő között létrejött, csatolt ügyvédi megbízási szerződésben eredményes eljárás esetére további, lényegében sikerdíjat is kikötöttek, amelyet a pertárgyérték 4%-ában határoztak meg. A sikerdíj esetében azonban – mivel az kockázati elemet tartalmaz – nem vizsgálható az, hogy az elért eredmény milyen terjedelmű munkával volt elért, ezért annak az arányossága is a pertárgyértékhez viszonyítható (Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.218/2024/9-II.).

Tekintettel arra, hogy a 32/2003. IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján a bíróság által a pertárgyértékhez igazodóan megállapítható munkadíj a 229 790 686 Ft pertárgyérték alapján 4 497 907 [500 000 + 2 700 000 + 1 297 907] Ft lenne, az I. r. alperes részéről megnyert pertárgya értékének a 10%-ában kikötött, az elsőfokú bíróság által elfogadott megbízási díj pedig 32 170 696 Ft, ami a józan társadalmi értékítéletet tükröző, a jogszabály szerint megítélhető összegnek közel a nyolcszorosa, az ítéltábla osztotta azt, hogy ilyen mértékű különbséget nem indokol a jelen ügyben I. r. alperes ügyvédje által kifejtett jogi képviselési munka.

Az ítéltábla tehát nem vitatva, hogy az I. r. alperes jogi képviselője részére a csatolt megbízási szerződésben a bíróság által pertárgyérték alapján megállapítható ügyvédi díj nyolcszorosát kitevő összegű ügyvédi megbízási díj és ezen felül még további, az IM rendelet szerinti díj több mint kétszeresét jelentő 9 191 627 Ft sikerdíj kiköthető volt, egyetértett a felperessel abban, hogy a szerződés szerint járó megbízási díj nem áll arányban a jelen ügyben az I. r. alperesi képviselő által ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az 32/2003. IM rendelet 2. § (2) bekezdését nem alkalmazta, mivel az I. r. alperes oldalán a mérséklés indokolt (lett volna) akkor is, ha az elsőfokú bíróság úgy értelmezte: a felperes nem kérte az alperesek által felszámított perköltség mérséklését.

Alaptalan ugyanakkor a felperes által az I. r. alperesnek megtérítendő ügyvédi munkadíj 1 785 000 Ft + áfa összegre történő mérséklésére irányuló fellebbezési kérelem. Azon túl ugyanis, hogy az ügyvédi megbízási szerződésben alkalmazott pertárgyérték alapú díjmeghatározást a felperes fellebbezésében levezetett óradíj alapú számítással történt díjmeghatározással nem egybevetethető, a felperes által kért összegre való mérséklésnek az is ellene szól, hogy a közöttük létrejött ügyvédi megbízási szerződésben a felperes és a jogi képviselője az elsőfokú pervitelért járó munkadíjat 4 500 000 Ft-ban állapították meg (amire a felperes perköltség igényt jelentett be).

Az ítéltábla a pertárgy értékét, a képviselési munka szakmai nehézségét – így az ügy jellegét, a jogi megítélés bonyolultságát, a tárgyalások számát, a beadványok számát és terjedelmét, és a bírói gyakorlat által a perköltség megállapítás során kidolgozott jogalkalmazási elveket – figyelembe véve az I. r. alperesnek elsőfokú perköltségként megítélhető ügyvédi munkadíjat a 229 790 686 Ft pertárgyérték 5%-ban, ami 11 489 534 Ft + áfa, azaz 14 591 709 Ft-ban tartotta a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban állónak.

A perköltség körébe azonban a Pp. 80. § (1) bekezdése értelmében csak a félnél a jog perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben szükségképpen felmerült költségek tartoznak.

Bár nem volt akadálya annak sem, hogy a csatolt ügyvédi megbízási szerződésben az I. r. alperes a jogi képviselője részére a megbízási díjon felül az eredményes eljárás esetére további; a pertárgyérték 4%-ának megfelelő sikerdíj megfizetését is vállalja, azt perköltségként nem számíthatja fel és nem háríthatja át a pervesztes félre, ez ugyanis kívül esik a felperes keresetével szembeni védekezéssel „szükségképpen felmerült költségek” körén.

[34] Megalapozatlan a fellebbezés a II. r. alperes részére megítélt elsőfokú perköltség leszállítása iránt.

Az elsőfokú bíróság a perköltségként figyelembe vett ügyvédi munkadíjat II. r. alperes részére az általa csatolt ügyvédi megbízási szerződésben kikötött, a pertárgyérték 2,5%-ának megfelelő 5 744 767 Ft + áfa összegben állapította meg, amely nem volt a 32/2003. IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján a bíróság által a pertárgyékhez igazodóan megállapítható munkadíj 4 497 907 Ft összegéhez viszonyítottnan jelentősen eltúlzott, és arányban állt az ügyvédnek a felperes fellebbezésében (46. sorszámú fellebbezés 29. oldalán) táblázatban – nem vitásan – tényszerűen kimutatott képviseleti tevékenységével is. Az ítéltábla ezért az előzőekben kifejtett szempontok alapján, ugyanakkor – e tekintetben egyetértve a II. r. alperes fellebbezési hivatkozásával – azt is figyelembe véve és értékelve, hogy a felperes által a II. r. alperesre eredménytelenül rákényszerített nagy értékű perben szükségképpen nagyobb a jogi képviselője ügyfelével szembeni felelőssége is, nem látta törvényes indokát az elsőfokú ítélet II. r. alperesre vonatkozó perköltségrendelkezés fellebbezésben kért megváltoztatásának.

[35] Az ítéltábla a fenti indokok alapján a perköltségre vonatkozó részében részben megváltoztatta az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdés harmadik fordulata alapján, a felperes által az I. r. alperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget 14 591 709 Ft-ra leszállította, egyebekben – az indokai részbeni módosításával és kiegészítésével – a Pp. 383. § (2) bekezdés első fordulata alapján helybenhagyta.

[36] Amennyiben a fél nem kizárólag járulékos kérdésben (illeték, perköltség...) fellebbez, akkor a másodfokú pertárgyérték megállapításánál kizárólag a per főtárgyának az értékét kell figyelembe venni. A felperes fellebbezésének az értéke nem kizárólag a per főtárgya, hanem a járulékos kérdés tekintetében is jelentős mértékű volt, ezért az ítéltábla ezt az értéket is figyelembe vette a perköltségről való döntésénél, illetőleg a pernyertesség – pervesztesség arányának a meghatározásánál. A felperes fellebbezése az elsőfokú ítéletnek az I. r. alperesre vonatkozó részében a főkövetelés tekintetében 229 790 686 Ft-tal, a perköltség viselése tekintetében 38 589 834 (40 856 784 – 2 266 950) Ft-tal, összesen 268 380 520 Ft-tal történő megváltoztatására irányult, azonban csak 14 591 709 Ft tekintetében lett eredményes, 253 788 811 [229 790 686 + 23 998 125 (38 589 834 – 14 591 709)] Ft tekintetében eredménytelen maradt, amely szerint a kettejük másodfokú pernyertességének-pervesztességének az aránya az I. r. alperesre kedvezőbben megközelítőleg 95-5 %. Az ítéltábla ezért a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján a felperest kötelezte az I. r. alperes részére az ügyvédi díjból felmerült másodfokú perköltsége – a Pp. 344. § (1) bekezdése szerinti általános teljesítési határidőben történő – megfizetésére. A másodfokú perköltségként megtérítendő ügyvédi díj összegét – a fellebbezés benyújtásának az időpontjában, 2026. január 18-án már hatályos 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint – a 4. § (1) bekezdésére is figyelemmel – a felszámított 2 800 000 + (756 000) áfa = 3 556 000 Ft-ot alapul véve, annak az I. r. alperes másodfokú tiszta pernyertességére eső 90%-ában,

3 200 400 Ft, és felperes által megfizetett 2 500 000 Ft fellebbezési eljárási illetéknek a felperes másodfokú pernyertességével arányos 125 000 (2 500 000 Ft 5%-a) Ft különbözetében 3 075 400 Ft-ban állapította meg. Ennek oka, hogy a felperes ugyan kérte a másodfokú tárgyaláson az alperesek által felszámított ügyvédi munkadíj mérséklését, azonban az összeg és mérséklésre okot adó tények és körülmények megjelölése nélkül. Az ítéltábla ezért a kérelmét a másodfokú pertárgyérték, a rendelkezésre álló ügyvédi megbízási szerződések, és a másodfokú eljárásban a fellebbezési ellenkérelmek elő- és elkészítésével kifejtett tényleges jogászi tevékenység figyelembevételével bírálhatta el, amelyek alapján egyik alperes oldalán sem tartott megállapíthatónak a felszámított ügyvédi munkadíj és a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység között olyan aránytalanságot, amely az adott esetben indokolta volna azok mérséklését.

Az elsőfokú ítéletnek a II. r. alperesre vonatkozó részében történő megváltoztatására irányulóan a fellebbezés teljes egészében eredménytelen. A felperes ezért az II. r. alperessel szemben keletkezett saját másodfokú perköltségét (ügyvédi munkadíj) maga köteles viselni és az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján őt kötelezte – az általános teljesítési határidőben – a II. r. alperes ügyvédi díjból keletkezett másodfokú perköltsége megfizetésére is. Az ügyvédi munkadíj összegét a 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felszámítottal egyezően, áfát is tartalmazó 2 540 000 Ft-ban állapította meg.

Debrecen, 2026. április 16.

Dr. Görög Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Riczu András s.k. előadó bíró, Dr. Ambrus Zoltán s.k. bíró